

ÚRAD
PRE REGULÁCIU
SIEŤOVÝCH
ODVETVÍ

Národná správa za rok 2023

(pre účely Európskej komisie, ACER a CEER)

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
Slovenská republika

Obsah

ZOZNAM NAJPOUŽÍVANEJŠÍCH SKRATIEK	4
VEDENIE ÚRADU	6
1. ELEKTROENERGETIKA	7
Účastníci trhu s elektrinou	8
Regulácia v oblasti elektroenergetiky	8
Elektroenergetická infraštruktúra	11
Prenosová sústava	11
Distribučná sústava	16
Tarifa za prevádzkovanie systému	18
Prepojenie trhov s elektrinou	19
Projekty spoločného záujmu	20
Úspešné prepojenie jednotného denného trhu s elektrinou SDAC (z angl. Single Day-Ahead Coupling)	22
Úspešné prepojenie jednotného vnútrodenného trhu s elektrinou SIDC (z angl. Single Intraday Coupling)	22
Implementácia nových metodík na výpočet a pridelovanie kapacity	23
Platformy na zdieľanie regulačnej elektriny	25
Veľkoobchodný trh	26
Maloobchodný trh	26
Dodávka elektriny pre domácnosti	29
Dodávka elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh	30
Zmena dodávateľa elektriny	32
Dodávka poslednej inštancie	32
Herfindahl – Hirschman Index (HHI)	32
Výroba elektriny z OZE a KVET	33
Cenové rozhodnutia a potvrdenia o pôvode elektriny	33
Výkupca elektriny vyrobenej z OZE a KVET	34
2. PLYNÁRENSTVO	36
Účastníci trhu s plynom v SR	36
Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka	38
Technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a pravidiel prevádzkovania siete	39
Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby	39

Rozhodnutia podľa nariadení EK	39
Plynárenská infraštruktúra	39
Prepravná sieť	40
Distribučná sieť.....	46
Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu	47
Veľkoobchodný trh s plynom	49
Maloobchodný trh s plynom	51
Dodávka plynu zraniteľným odberateľom.....	52
Trhové podiely dodávateľov plynu v rôznych segmentoch trhu s plynom v SR.....	53
Dodávka poslednej inštancie.....	57
Herfindahl – Hirschman Index (HHI).....	57
Zmena dodávateľa plynu	58
3. OCHRANA SPOTREBITEĽA A ALTERNATÍVNE RIEŠENIE SPOROV	59
Podnety a sťažnosti	59
Alternatívne riešenie sporov	60
Štandardy kvality	62
4. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA.....	63
REMIT.....	65
Twinningové projekty	66

Zoznam najpoužívanejších skratiek

ACER	Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulátorov v oblasti energetiky (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)
PXE	energetická burza špecializujúca sa na energetické trhy strednej a juhovýchodnej Európy (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE)
CEER	Rada európskych energetických regulátorov (Council of European Energy Regulators)
Core región	región CORE (zložený z hraníc ponukových oblastí 13 členských štátov EÚ), v ktorom sa uskutočňuje simultánny výpočet cien elektriny a cezhraničných tokov
CZT.....	centrálne zásobovanie teplom
ČR	Česká republika
DPI	inštitút dodávky elektriny alebo dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie
DPH	daň z pridanej hodnoty
EK	Európska komisia
ERRA	Regionálne združenie energetických regulátorov (Energy Regulators Regional Association)
EÚ	Európska únia
HHI	Herfindahl-Hirschmanov Index
KVET.....	kombinovaná výroba elektriny a tepla
LNG	skvapalnený zemný plyn
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
OKTE, a.s.	organizátor krátkodobého trhu s elektrinou
OZE	obnoviteľné zdroje energie
PZ	primeraný zisk
REMIT	nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiami

SEPS, a.s. Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s.

SR Slovenská republika

TPS tarifa za prevádzkovanie systému

TSS tarifa za systémové služby

ÚRSO / úrad Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

VÚKVET vysokoúčinná kombinovaná výroba elektriny a tepla

zákon č. 250/2012 Z. z... zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov

zákon č. 251/2012 Z. z... zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon č. 309/2009 Z. z... zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon č. 391/2015 Z. z... zákon č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon č. 250/2007 Z. z... zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

4MMC projekt prepojenia denných trhov s elektrinou (market coupling) štyroch krajín (ČR, SR, Maďarsko, Rumunsko)

Vedenie úradu

Jozef Holjenčík
predseda úradu
(od 06.12.2023)

Andrej Juris
predseda úradu
(do 04. 12. 2023)

Szabolcs Hodosy
podpredseda úradu

Martin Horváth
podpredseda úradu

1. Elektroenergetika

Spomedzi sieťových odvetví sa elektroenergetika jednoznačne radí k najdynamickejšiemu a zároveň regulačne najzložitejšiemu sieťovému odvetviu. Úrad v oblasti elektroenergetiky vykonáva cenovú, vecnú a mimoriadnu reguláciu a reguláciu kvality, ktorých rozsah a špecifikáciu určujú § 11, § 13, § 16 a § 22 zákona č. 250/2012 Z. z.

Po novelizácii zákona č. 251/2012 Z. z. na jeseň 2022 začal úrad s prípravou nových vyhlášok, ktoré boli touto novelou vytvorené. Ide konkrétne o vyhlášku č. 92/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky výberového konania na poskytovanie služieb zariadenia na uskladňovanie elektriny, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01. 04. 2023, ďalej o vyhlášku úradu č. 230/2023 Z. z, ktorou sa ustanovujú obsahové náležitosti plánu rozvoja distribučnej sústavy, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01. 07. 2023 a o vyhlášku úradu č. 493/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú niektoré podrobnosti v oblasti tokov jalového elektrického výkonu a jeho kompenzácie s dátumom účinnosti k 01. 01. 2024.

V oblasti cenovej regulácie úrad vydal v roku 2023 vyhlášku č. 107/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia dodávky elektriny, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01. 04. 2023, vyhlášku č. 246/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia vybraných regulovaných činností v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania vybraných regulovaných činností v elektroenergetike, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01. 07. 2023 a vyhlášku č. 370/2023 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v oblasti podpory výroby elektriny a niektoré súvisiace podmienky vykonávania regulovaných činností, ktorá nadobudla účinnosť od 01. 10. 2023. Vydaním spomínaných vyhlášok s účinnosťou ku dňu 31. 12. 2023 bola vyhláška úradu č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike, zrušená.

Nedostatok surovín pre výrobné procesy, rozsiahle rušenie kontraktov (zmlúv), nekalé obchodné praktiky v oblasti obchodovania s elektrinou mali za následok zvýšenie cien elektriny. Táto skutočnosť a súčasný chaos na trhu s elektrinou spôsobil nedostatok elektriny, ktorého dôsledkom bol nárast cien elektriny v sledovanom roku v časti nákladov na nákup elektriny na krytie strát elektriny pri prenose elektriny a distribúcii elektriny, ako aj nákladov na obstaranie podporných služieb. Úrad sa v daných prípadoch snažil aktívne zasiahnuť do vývoja nepriaznivej situácie a to najmä zmenou referenčného obdobia, na základe ktorého sa predpokladalo zníženie negatívnych dôsledkov na ceny elektriny pre koncových odberateľov. Výsledok však nebol pozitívny a očakávania úradu sa ukázali ako chybné.

Účastníci trhu s elektrinou

Rozhodujúcimi účastníkmi na trhu s elektrinou v Slovenskej republike v roku 2023 boli:

1. Slovenské elektrárne, a. s. (ďalej len „SE, a. s.“) - najvýznamnejší (dominantný) výrobca elektriny, ktorý v roku 2023 zabezpečoval výrobou elektriny z vlastných zdrojov 72,29 % z výroby elektriny v rámci SR. Výroba elektriny v objeme 21 660 GWh zabezpečovala 81,68 % spotreby elektriny v rámci SR. Inštalovaný výkon vlastných zariadení SE, a.s. na výrobu elektriny bol 4 615 MW,
2. podporovaní výrobcovia elektriny z OZE a VÚKVET. Na rok 2023 bolo predpokladané množstvo vyrobenej elektriny z OZE na doplatok vo výške 1 518 GWh a množstvo elektriny vyrobenej VÚKVET na doplatok vo výške 1 730 GWh. Celkový inštalovaný výkon všetkých výrobcov elektriny z OZE a VÚKVET vo výške 7,82 GW (vrátane inštalovaného výkonu zdrojov OZE a VÚKVET SE, a.s.),
3. SEPS, a.s. ako výhradný držiteľ povolenia na prenos elektriny, prevádzkovateľ národnej prenosovej sústavy (ďalej len „PS“), plniaci aj úlohy energetického dispečingu podľa §33 zákona č. 251/2012 Z.z. (zabezpečoval vyrovnanú bilanciu na vymedzenom území SR),
4. OKTE a.s., organizátor krátkodobého trhu s elektrinou ako inštitúcia na vyhodnocovanie a organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou a zabezpečovanie zúčtovania, vyhodnotenia a vysporiadania odchýlok na území SR,
5. Západoslovenská distribučná, a.s., Stredoslovenská distribučná, a. s. a Východoslovenská distribučná, a. s. - výhradní prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav (ďalej len „RDS“) na príslušných častiach vymedzeného územia, do ktorých bolo pripojených viac ako 100 000 odberných miest,
6. 142 držiteľov povolení na distribúciu elektriny - prevádzkovanie miestnych distribučných sústav (ďalej len „MDS“) v areáloch výrobných, ale aj nevýrobných spoločností, do ktorých bolo pripojených menej ako 100 000 odberných miest,
7. ďalších 339 subjektov s platným povolením na podnikanie v elektroenergetike.

Regulácia v oblasti elektroenergetiky

V oblasti cenovej regulácie úrad z dôvodu oneskorenia prijímania sekundárnej právnej úpravy tzv. cenových vyhlášok pre 6. regulačné obdobie pristúpil začiatkom roka 2023 k využitiu

inštitútu predbežného opatrenia, ktorý následne po účinnosti vyhlášok zohľadnil a premietol do regulárnych cenových rozhodnutí úradu vydaných v druhej polovici roka 2023.

Prehľad rozhodnutí v oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike (bez OZE a KVET)

Druh rozhodnutia	2019	2020		2021		2022		2023
		vydané na rok 2020	vydané na rok 2021	vydané na rok 2021	vydané na rok 2022	vydané na rok 2022	vydané na rok 2023	
Rozhodnutie o cene	301	49	112	213	104	229		414
Prerušené konanie	20	20	-	13	-	167	-	115
Zastavené konanie	7	2	-	8	-	3	-	44
Predbežné opatrenie	-	-	-	-	-	-	8	190

V oblasti vecnej regulácie úrad najmä schvaľoval prevádzkové poriadky a technické podmienky jednotlivých prevádzkovateľov sústav, podmienky prepravy elektriny distribučnou sústavou v režime prepravy elektriny, podmienky alebo metodiky pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy podľa legislatívy EÚ, a taktiež pripravoval a aktualizoval vzorový prevádzkový poriadok pre prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav, ktorí preberajú vzorový prevádzkový poriadok.

Prehľad počtu vydaných rozhodnutí v oblasti vecnej regulácie v elektroenergetike

Druh rozhodnutia	2019	2020	2021	2022	2023
Prevádzkové poriadky	15	15	124	85	15
Technické podmienky	-	-	-	-	15
Podmienky prepravy	4	2	1	2	0
Rozhodnutia v zmysle legislatívy EÚ	27	5	7	7	6

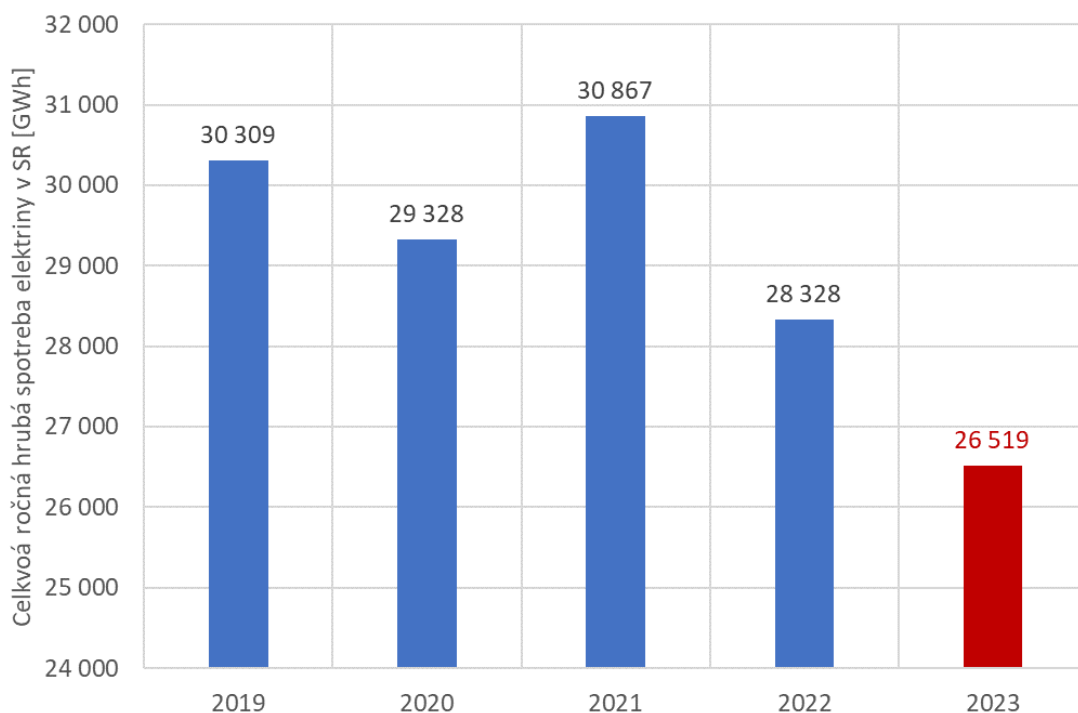
Prevádzkovatelia sústav musia v súlade s novelou zákona č. 251/2012 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 01. 10. 2022, predkladať úradu na schválenie návrh technických podmienok prevádzkovateľa sústavy v časti, ktorá upravuje podmienky na pripojenie zariadení na výrobu elektriny a zariadení na uskladňovanie elektriny do sústavy. Preto úrad v sledovanom roku začal vydávať rozhodnutia vo veci schválenia technických podmienok. Zároveň majú prevádzkovatelia miestnych distribučných sústav tou istou novelou zákona č. 251/2012 Z. z. možnosť prevziať vzorový prevádzkový poriadok formou oznámenia, čím došlo v roku 2023 k poklesu vydaných rozhodnutí vo veci schválenia prevádzkového poriadku.

Prevádzkovateľ prenosovej sústavy je podľa § 28 ods. 3 písm. b) zákona č. 251/2012 Z. z. povinný raz za dva roky vypracovať plán rozvoja prenosovej sústavy vrátane plánu rozvoja

spojovacích vedení na obdobie nasledujúcich desiatich rokov. Úrad podľa zákona č. 251/2012 Z. z. konzultuje desaťročný plán rozvoja sústavy nediskriminačným a transparentným spôsobom s existujúcimi a potenciálnymi užívateľmi sústavy a umožní im k nemu uplatniť v primeranej lehote odôvodnené pripomienky a preskúma súlad desaťročného plánu rozvoja sústavy s požiadavkami na realizáciu investícií do prenosovej sústavy s plánom rozvoja sústavy pre celú EÚ. Úrad po preskúmaní desaťročného plánu rozvoja sústavy dňa 12. 02. 2024 oznámil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy začatie konania o vecnej regulácii z vlastného podnetu podľa § 15 ods. 2 zákona o regulácii vo veci vydania rozhodnutia o uložení povinnosti vykonať zmenu desaťročného plánu rozvoja sústavy podľa § 13 ods. 1 písm. k) zákona o regulácii v spojení s § 29 ods. 7 zákona o energetike. Nakoľko prevádzkovateľ prenosovej sústavy doplnil desaťročný plán v zmysle pripomienky úradu, úrad rozhodnutím č. 0008/2024/E-ZK konanie zastavil.

Prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav sú podľa § 31 ods. 2 písm. q) zákona č. 251/2012 Z. z. povinní každé dva roky vypracovať plán rozvoja sústavy na obdobie nasledujúcich piatich až desiatich rokov a predložiť ho ministerstvu a úradu do 30. novembra vrátane správy o plnení plánu rozvoja distribučnej sústavy za predchádzajúce obdobie. Na základe uvedeného prevádzkovateľa regionálnych distribučných sústav predložili úradu vypracované plány rozvoja sústavy v zákonom stanovenom termíne, a to do 30. 11. 2023.

Vývoj celkovej hrubej spotreby elektriny v SR

V sledovanom roku dosiahla celková hrubá spotreba elektriny v SR hodnotu 26 519 GWh, čo v porovnaní s rokom 2022 (28 328 GWh) predstavuje pokles o približne 6 %, čo bolo spôsobené znižovaním spotreby odberateľov elektriny, v niektorých prípadoch až k odstavovaniu prevádzok odberateľov elektriny (Slovalco, a.s., OFZ, a.s.) z dôvodu zvýšených nákladov na energie, spôsobených vysokými cenami elektriny a plynu na európskych trhoch s elektrinou.

Elektroenergetická infraštruktúra

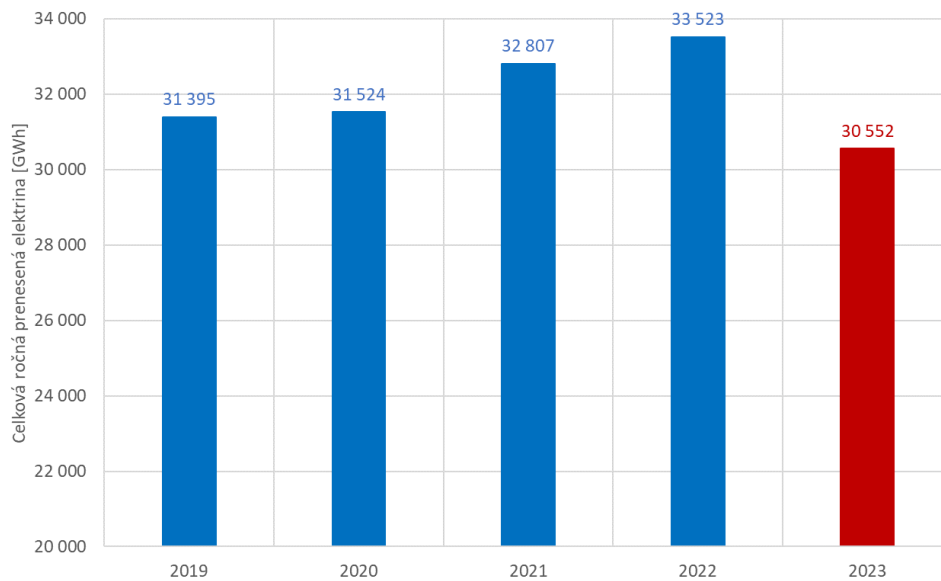
Prenosová sústava

Pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy stanovil úrad aj v roku 2023 sieťové tarify, ktoré si prevádzkovateľ prenosovej sústavy uplatňuje voči:

- užívateľom pripojeným do prenosovej sústavy v rozsahu:
 - tarifa za rezervovanú kapacitu (eur/MW/rok),
 - tarifa za prenesenú elektrinu (eur/MWh),
 - tarifa za straty pri prenose elektriny prenosovou sústavou (eur/MWh),
- všetkým koncovým odberateľom elektriny v SR:
 - tarifa za systémové služby (eur/MWh).

Na nasledovnom obrázku je uvedený vývoj prenesenej elektriny, pričom v roku 2023 dosiahla celková prenesená elektrina hodnotu 30 552 GWh. V porovnaní s rokom 2022 (33 523 GWh) to predstavuje pokles o približne 9 %, čo bolo spôsobené poklesom celkovej hrubej spotreby elektriny v SR v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 o približne 6 %, ako aj poklesom importovanej elektriny do prenosovej sústavy o približne 37 %, čo bolo spôsobené pripojením 3. bloku jadrovej elektrárne Mochovce do sústavy.

Objem prenesenej elektriny

Na nasledovnom obrázku je zobrazený vývoj jednotlivých regulovaných poplatkov prevádzkovateľa prenosovej sústavy. V sledovanom roku v porovnaní s rokom 2022 vzrástla TSS o približne 61 %, z dôvodu zvýšenia nákladov na podporné služby v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022, a tarifa za prístup a prenos elektriny ako aj tarifa za straty pri prenose elektriny zostali rovnaké ako v roku 2022.

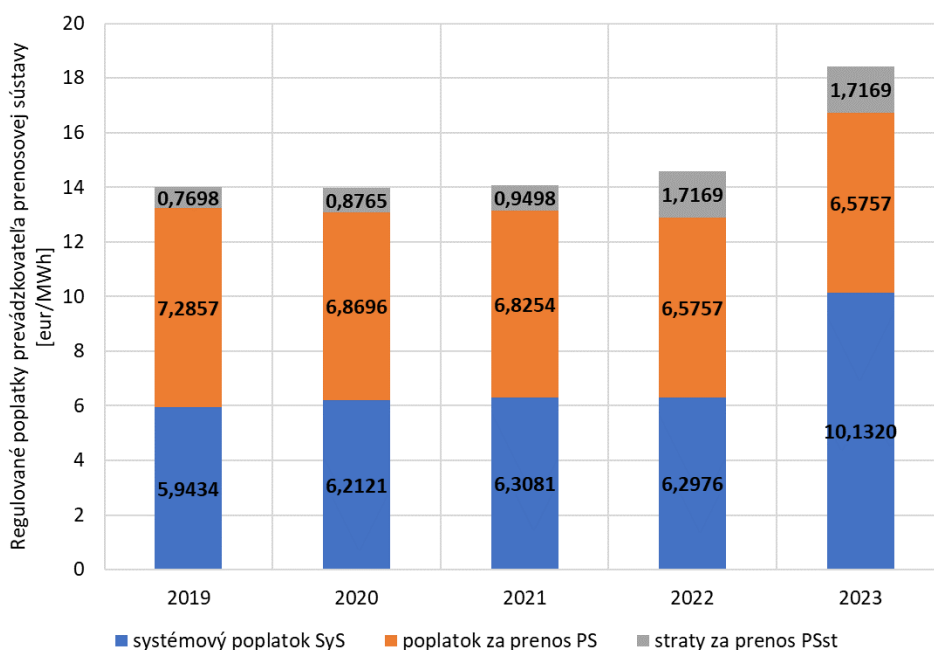
Úrad určil na rok 2023 predbežným opatrením v rozhodnutí č. 0001/2023/E-PR zo dňa 30. 12. 2022 predbežné ceny za prístup do prenosovej sústavy a ceny za prenos elektriny a podmienky ich uplatnenia, vrátane tarify za straty elektriny pri prenose elektriny podľa § 14 ods. 16 zákona o regulácii v rovnakej výške ako v roku 2022. Úrad rozhodnutím č. 0105/2023/E zo dňa 15. 11. 2023 schválil ceny za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny a podmienky ich uplatnenia, vrátane tarify za straty pri prenose elektriny pre rok 2023 v rovnakej výške ako v predbežnom opatrení, pričom rozdiel medzi konečnou cenou a predbežnou cenou zohľadnil úrad v konečnej cene použitím časti nadmerného výnosu z príjmov z preťaženia vyplývajúceho z pridelovania medzioblastnej kapacity prevádzkovateľa prenosovej sústavy v roku 2022 vo výške 153 mil. eur, o ktorej použití úrad rozhodol rozhodnutím č. 0326/2023/E zo dňa 27. 12. 2022 za účelom zmiernenia dopadu nepriaznivých vplyvov vysokých cien pre rok 2023, v súlade s nariadením Rady EÚ č. 2022/1854 zo dňa 06.10.2022 o núdzovom zásahu.

Úrad vydal predbežné opatrenie rozhodnutím č. 0002/2023/E-PR zo dňa 30. 12. 2022, ktorým určil predbežnú TSS na rok 2023 podľa § 14 ods. 16 zákona o regulácii. Úrad rozhodnutím č. 0090/2023/E zo dňa 20. 09. 2023 určil TSS pre rok 2023 v rovnakej výške ako v predbežnom

opatrení, pričom rozdiel medzi konečnou cenou a predbežnou cenou zohľadnil úrad v konečnej cene použitím časti nadmerného výnosu z príjmov z preťaženia vyplývajúceho z pridelovania medzioblastnej kapacity prevádzkovateľa prenosovej sústavy v roku 2022 vo výške 153 mil. eur.

Domácnostiam a vybraným zraniteľným odberateľom elektriny bola pre rok 2023 na základe § 4 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 465/2022 Z. z., ktorým sa ustanovujú maximálne ceny pre časť regulovanej dodávky elektriny a plynu pre vybraných koncových odberateľov a výšky taríf pre domácnosti a vybraných odberateľov elektriny (ďalej len „nariadenie vlády“), určená TSS na úrovni roka 2022, stanovenej úradom vo výške 6,2976 eur/MWh. Vzniknutý rozdiel bol následne prevádzkovateľovi prenosovej sústavy kompenzovaný zo strany MH SR podľa § 4 ods. 2 nariadenia vlády SR.

Vývoj a štruktúra regulovaných poplatkov SEPS, a.s

Podporné a systémové služby

Úrad na základe požadovaných objemov jednotlivých druhov podporných služieb príslušnými rozhodnutiami určil prevádzkovateľovi prenosovej sústavy SR na rok 2023:

1. Celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb sa rozhodnutím úradu č. 0083/2023/E zo dňa 30. 12. 2022 v porovnaní s rokom 2022 zvyšovali o 139 % z dôvodu zvyšovania maximálnych cien na poskytovanie podporných služieb, za účelom zabezpečenia dostatočných objemov jednotlivých druhov podporných služieb, a tým

zaistenia bezpečnosti prevádzky sústavy. V priebehu sledovaného roka úrad z vlastného podnetu znížil celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb v rozhodnutí č. 0089/2023/E zo dňa 18. 09. 2023 o približne 10 %. Bolo to spôsobené poklesom cien na trhu s elektrinou a tým aj obstaraním podporných služieb za nižšie ako maximálne ceny ako aj obstaraním menšieho objemu pri niektorých druhoch podporných služieb, nakoľko ich denné požadované objemy sa v porovnaní s maximálnymi ročnými znížili a prevádzkovateľ prenosovej sústavy potreboval obstarat' menší objem daného druhu podpornej služby. Tento pokles nákladov podporných služieb sa prejavil v TPS, v časti nákladov na podporné služby TPT_{TSS2023}, ktorú úrad pre mesiac december určil na úrovni 0 eur/MWh.

2. Maximálne ceny na obstaranie primárnej, sekundárnej a terciárnej regulácie činného výkonu a frekvencie sa rozhodnutím úradu č. 0083/2023/E zo dňa 30. 12. 2022 zvyšovali v porovnaní s maximálnymi cenami určenými na začiatku roka 2022 o približne 400 % pre podporné služby v kladnom smere a približne o 50 % v zápornom smere. Maximálne ceny podporných služieb tak aspoň čiastočne reflektovali pohyby cien na trhoch s elektrinou, čo zlepšilo podmienky poskytovania podporných služieb a umožnilo zabezpečiť obstaranie dostatočného objemu nedostatkových podporných služieb a zaistila sa tak bezpečná prevádzka sústavy. V priebehu sledovaného roka úrad nemenil maximálne ceny podporných služieb pre rok 2023.
3. Maximálny ročný náklad na obstaranie nefrekvenčných podporných služieb diaľková regulácia napätia a jalového výkonu a štartu z tmy sa rozhodnutím úradu č. 0083/2023/E zo dňa 30. 12. 2022 zvýšili. Náklady na obe nefrekvenčné podporné služby pre rok 2023 sa zvýšili v porovnaní s rokom 2022 o 100 %. Prevádzkovateľ prenosovej sústavy tak bol schopný zaistiť dostatočný objem kompenzačného výkonu na zariadeniach na výrobu elektriny pripojených do prenosovej sústavy a zaistil tak bezpečnú prevádzku prenosovej sústavy aj z pohľadu napätia a obnovy sústavy.
4. Maximálna cena ponúkanej kladnej regulačnej elektriny a minimálna cena ponúkanej zápornej regulačnej elektriny pri aktivácii predmetného druhu podpornej služby rozhodnutím úradu č. 0001/2023/E zo dňa 11. 10. 2022 zostali v rovnakej výške ako pre rok 2022, pretože maximálne ceny kladnej regulačnej elektriny a minimálne ceny ponúkanej zápornej regulačnej elektriny sú určené tak, že korešpondujú s cenami elektriny na dennom trhu slovenskej obchodnej oblasti. V priebehu roka 2023 úrad nemenil maximálne a minimálne ceny regulačnej elektriny.

V nasledovnej tabuľke je uvedený vývoj počtu poskytovateľov podporných služieb v jednotlivých rokoch, ktorý poukazuje na stabilný trh s podpornými službami na vymedzenom území. Počet certifikovaných poskytovateľov podporných služieb, ako aj počet uzatvorených rámcových zmlúv o poskytovaní podporných služieb a zmlúv o poskytovaní podporných služieb vzrástol, čo je z pohľadu stability a likvidity trhu s podpornými službami, ako aj zaistenia bezpečnosti sústavy dobré znamenie.

Vývoj v oblasti poskytovania PpS

Ukazovateľ/rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet certifikovaných poskytovateľov PpS	24	24	24	22	27
Počet uzavretých rámcových zmlúv o poskytovaní PpS a zmlúv o poskytovaní PpS	52	30	30	30	39

V nasledovnej tabuľke sú uvedené objemy aktivovaných jednotlivých druhov podporných služieb, resp. regulačnej elektriny, z ktorých je možné identifikovať mierne zníženie objemov aktivovaných podporných služieb, resp. regulačnej elektriny v kladnom smere a výrazné zvýšenie objemov regulačnej elektriny v zápornom smere, čo je možné pripísať väčšej volatilitě na trhoch s elektrinou, čo kladie vyššie nároky na reguláciu sústavy a zaistenie bezpečnosti jej prevádzky.

Porovnanie dodávok regulačnej elektriny (MWh)

Druh aktivovanej PpS, resp. regulačnej elektriny	2022 [MWh]	2023 [MWh]	zmena 2023/2022 [%]
Primárna regulácia činného výkonu + (FCR+)	6 633	6 393	-3,62%
Primárna regulácia činného výkonu - (FCR-)	-6 628	-6 336	-4,41%
Sekundárna regulácia činného výkonu + (aFRR+)	80 917	51 728	-36,07%
Sekundárna regulácia činného výkonu - (aFRR-)	-41 302	-58 921	42,66%
Terciárna regulácia činného výkonu 12,5 min. + (mFRR+)	2 417	459	-81,01%
Terciárna regulácia činného výkonu 12,5 min. - (mFRR-)	-283	-1 954	590,46%
Terciárna regulácia činného výkonu 3 min. + (TRV3MIN+)	2 250	1 669	-25,82%
Terciárna regulácia činného výkonu 3 min. - (TRV3MIN-)	-166	-1 131	581,33%
Kladná havarijná výpomoc	0	0	-
Záporná havarijná výpomoc	0	-600	-
IGCC+ (IGCC import)	124 875	105 306	-15,67%
IGCC- (IGCC export)	-65 398	-77 778	18,93%

Distribučná sústava

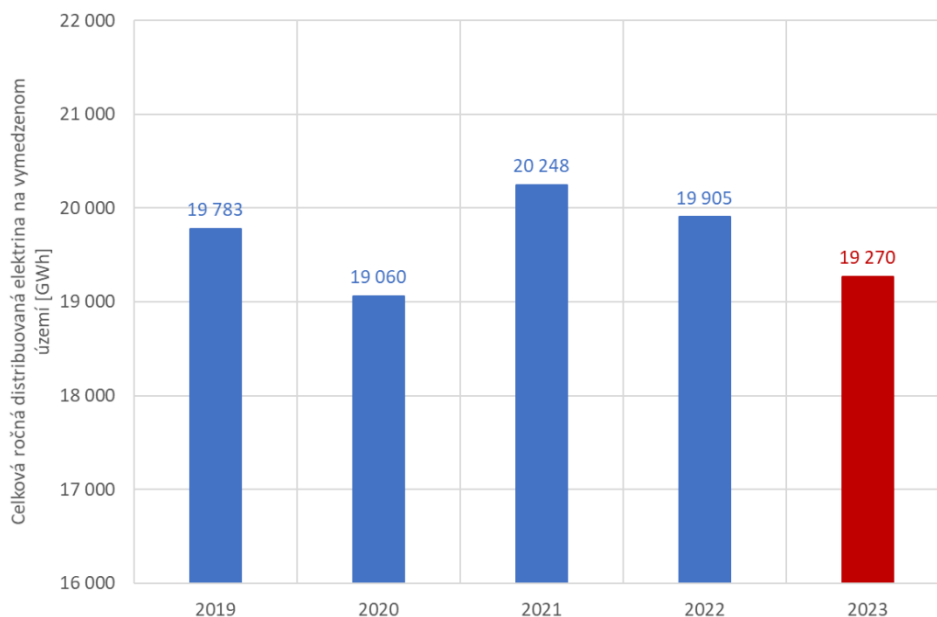
Pre prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav stanovil úrad aj v roku 2023 sieťové tarify, ktoré si prevádzkovateľ regionálnej distribučnej sústavy uplatňuje voči užívateľom pripojeným do distribučnej sústavy, a to v nasledovnej štruktúre:

- tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za rezervovanú kapacitu (eur/MW/mesiac),
- tarifa za distribúciu elektriny bez strát vrátane prenosu elektriny - zložka za distribuovanú elektrinu (eur/MWh),
- tarifa za straty pri distribúcii elektriny distribučnou sústavou (eur/MWh).

Cenová regulácia sa vzťahovala aj na prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav a vykonávala sa určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny pri dodávke elektriny a tarify za prístup do miestnej distribučnej sústavy a distribúciu elektriny.

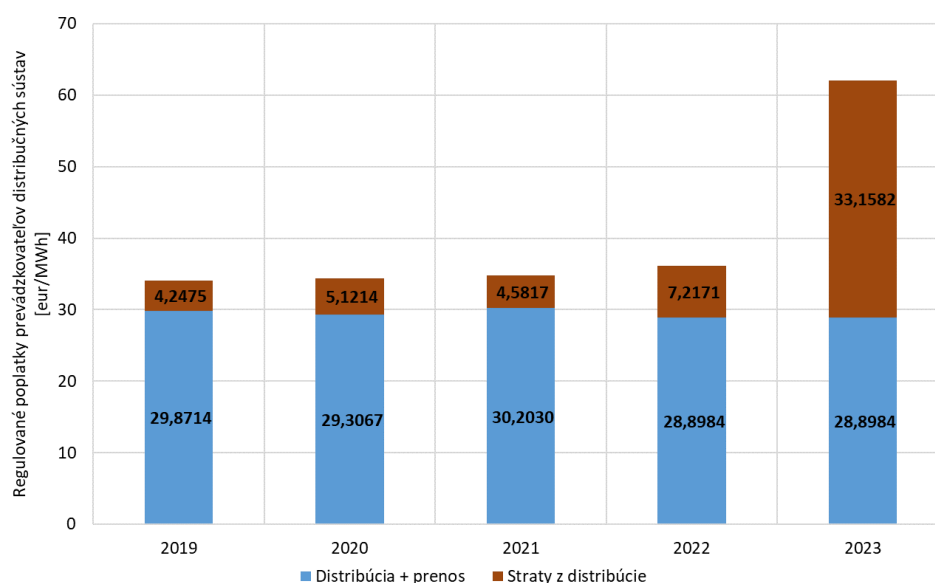
V sledovanom roku 2023 dosiahla celková distribuovaná elektrina na vymedzenom území hodnotu 19 270 GWh, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2022 (19 905 GWh) pokles o približne 3 %, spôsobený prijímaním úsporných opatrení ako aj znižovaním spotreby na strane odberateľov za účelom zníženia nákladov na energie z dôvodu doznievania dôsledkov energetickej krízy a vysokých cien elektriny a plynu na európskych trhoch s elektrinou.

Objem distribuovanej elektriny (GWh)

Na nasledujúcom obrázku je zobrazený vývoj vybraných regulovaných poplatkov prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav. V sledovanom roku, v porovnaní s rokom 2022, zostali tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny vrátane prenosu elektriny rovnaké. Hodnota tarify za straty pri distribúcii elektriny v sledovanom roku vzrástla v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 o 359 %, čo bolo spôsobené nárastom indexu denných cien produktu F PXE SK BL Cal-t z oficiálneho kurzového lístka zverejneného burzou PXE (POWER EXCHANGE CENTRAL EUROPE), na základe ktorého sa stanovuje cena na nákup elektriny na straty elektriny pri distribúcii elektriny. Úrad určil na rok 2023 predbežnými opatreniami predbežné ceny za prístup do distribučnej sústavy a ceny za distribúciu elektriny a podmienky ich uplatnenia, vrátane tarify za straty elektriny pri distribúcii elektriny podľa § 14 ods. 16 zákona č. 250/2012 Z. z. Úrad následne rozhodnutiami v priebehu roka 2023 schválil ceny za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny a podmienky ich uplatnenia, vrátane tarify za straty pri prenose elektriny pre rok 2023, v rovnakej výške ako v predbežnom opatrení.

Vzhľadom na to, že na trhu neexistovala žiadna stabilita a nebolo možné predvídať dostatočne presne a zodpovedne vývoj cien, posun referenčného obdobia pre výpočet ceny elektriny na krytie strát elektriny pri distribúcii elektriny, počas ktorého dochádzalo k nárastu cien elektriny na burze, sa negatívne prejavil vo výpočte taríf za straty pri distribúcii elektriny. Na základe vyššie uvedeného bola domácnostiam a vybraným zraniteľným odberateľom elektriny pre rok 2023 na základe § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR určená tarifa za straty pri distribúcií elektriny na úrovni roka 2022. Vzniknutý rozdiel bol následne prevádzkovateľom distribučných sústav kompenzovaný zo strany MH SR podľa § 3 ods. 2 nariadenia vlády SR. V prípade, ak by sa na rok 2023 stanovovali tarify za straty pri distribúcii elektriny na základe cenových rozhodnutí úradu, došlo by k výraznému nárastu týchto taríf.

Tarifa za prevádzkovanie systému

Účelom TPS je krytie nákladov na prevádzkovanie systému, pozostávajúcich hlavne z podpory výroby elektriny z OZE a VÚKVET, výroby elektriny z domáceho hnedého uhlia, nákladov na obstaranie podporných služieb, nákladov organizátora krátkodobého trhu s elektrinou zabezpečujúceho organizovanie, vyhodnotenie a ostatné činnosti krátkodobého trhu s elektrinou. TPS tvorí jednu zo zložiek koncovej ceny elektriny a vzťahuje sa na každého koncového odberateľa elektriny. V roku 2023 bola TPS aplikovaná na 3 hodnoty sadzieb TPS (TPS1, TPS2 a TPS3), kde TPS 3 zahŕňala aj odberné miesta odberateľov elektriny, ktorým bola pre rok 2023 určená individuálna sadzba. TPS sa uplatňuje individuálne pre jednotlivé skupiny koncových odberateľov elektriny podľa množstva koncovej spotreby elektriny v odbernom mieste. Zaradenie do jednotlivých pásiem sa uskutočňuje podľa očakávanej koncovej spotreby elektriny v danom odbernom mieste za rok t-1.

- 1. pásmo (TPS1) - koncová spotreba odberného miesta do 1 GWh vrátane,
- 2. pásmo (TPS2) - koncová spotreba odberného miesta od 1 GWh do 100 GWh vrátane a
- 3. pásmo (TPS3) - koncová spotreba odberného miesta väčšia ako 100 GWh.

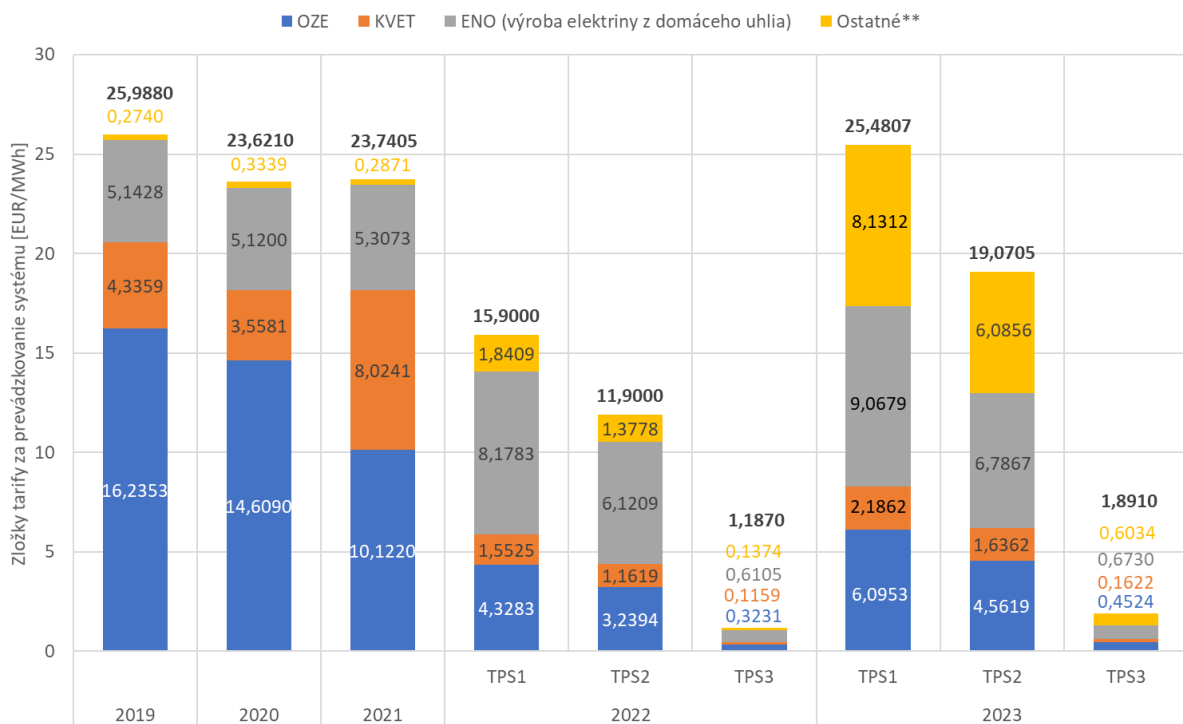
V roku 2023 jednotlivé tarify za prevádzkovanie systému v porovnaní s rokom 2022 výrazne vzrástli (v priemere o 60 %) hlavne z dôvodu absencie podpory z MH SR na financovanie nákladov vynaložených na zúčtovanie podpory výroby z OZE a VÚKVET, ako aj z dôvodu

presunu alikvotnej časti nákladov na obstaranie podporných služieb roka 2023 do nákladov na prevádzkovanie systému.

Domácnostiam a vybraným zraniteľným odberateľom elektriny bola pre rok 2023 na základe § 5 ods. 1 nariadenia vlády SR určená TPS na úrovni roka 2022. Vzniknutý rozdiel bol následne organizátorovi krátkodobého trhu s elektrinou kompenzovaný zo strany MH SR.

V nasledujúcom obrázku sú porovnané hodnoty jednotlivých zložiek TPS za posledných šesť rokov, pričom TPS za rok 2023 je rozdelená podľa horeuvedených pásem na tri hodnoty.

Vývoj jednotlivých zložiek TPS

Ostatné** - zahŕňa položky nákladov na činnosť OKTE, výkupcu elektriny SPP, náklady na umorenie historických dlhov a podporné služby a iné

Prepojenie trhov s elektrinou

Pre účely dosahovania cieľov Stratégie energetickej únie vydanéj EK, medzi ktoré patrí najmä bezpečnosť dodávok elektriny, flexibilita prepojenej sústavy, ako aj dobre fungujúci a transparentný veľkoobchodný trh, sú investície do vnútorných a cezhraničných prepojení sústav nevyhnutným predpokladom.

Jedným z nástrojov, ktorý je možné použiť na horeuvedené ciele, je použitie príjmov z preťaženia vyplývajúceho z pridelovania medzioblastnej kapacity (ďalej len „príjmy z preťaženia“), pričom v článku 19 bode 2 nariadenia Európskeho parlamentu a rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou sú zadefinované prioritné ciele, na ktoré majú byť tieto prostriedky využité, medzi ktoré patrí predovšetkým budovanie projektov s cezhraničným významom na udržiavanie a zvyšovanie cezhraničných kapacít.

Celkové čisté príjmy z preťaženia prevádzkovateľa prenosovej sústavy, spoločnosti SEPS, a.s. (ďalej len „PPS“), dosiahli v roku 2023 výšku 73,631 mil. eur. V roku 2023 bola časť príjmu z preťaženia z osobitného účtu vo výške 3,247 mil. eur využitá na investičné projekty s cezhraničným významom, predovšetkým na prechod elektrickej stanice Sučany do diaľkového riadenia, výstavbu transformačnej stanice 400/100 kV Senica a výmenu vodičov a preizoláciu 400 kV vedenia V404.

Na podporu koncových spotrebiteľov pri výpočte sieťových taríf bolo z príjmov z preťaženia z pridelovania prepojovacích prenosových kapacít použitých 73,631 mil. eur.

Projekty spoločného záujmu

Ďalšou možnosťou ako podporiť výstavbu projektov s významným vplyvom na cezhraničnú kapacitu je proces výberu tzv. projektov spoločného záujmu (ďalej len „PCI“ - z anglického Projects of Common Interest), ktoré môžu byť spolufinancované EK.

Na to, aby sa projekty elektroenergetickej infraštruktúry, ako aj projekty zariadení na uskladňovanie elektriny mohli uchádzať o možnosť zahrnutia do zoznamu projektov PCI, musia byť začlenené v Desaťročnom pláne rozvoja sústav (ďalej len „TYNDP 2022“) Združenia európskych prevádzkovateľov prenosových sústav (ďalej len „ENTSO-E“ - z anglického European Network of Transmission System Operators for Electricity).

V priebehu roka 2023 prebiehal proces hodnotenia kandidátskych projektov na projekty spoločného záujmu v príslušných regionálnych skupinách Európskej komisie. Delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2024/1041 z 28. novembra 2023, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/869, pokiaľ ide o zoznam projektov spoločného záujmu a projektov vo vzájomnom záujme pre Úniu (ďalej len „delegované nariadenie“), bol prijatý zoznam projektov spoločného záujmu (ďalej len „PCI projekty“) a projektov vo vzájomnom záujme pre Úniu.

PCI projekty v SR, prijaté delegovaným nariadením sú:

- **Prepojovacie vedenie medzi Otrokovcami (ČR) a Ladcami (SR) - PCI projekt č. 2.7**
Realizátormi projektu sú SEPS, a.s na slovenskej strane a ČEPS, a.s. na českej strane. Predpokladané zvýšenie prenosovej kapacity na SR-ČR cezhraničnom profile v oboch smeroch je o 500 MW. Nevyhnutnou podmienkou výstavby tohto vedenia na slovenskej strane je uvedenie novej 400 kV rozvodne Ladce do prevádzky. Predpokladaný dátum uvedenia projektu do prevádzky je rok 2038.
- **Modernizácia uskladňovania elektriny v prečerpávacej vodnej elektrárni Čierny Váh (SK) - PCI projekt č. 2.11**
Realizátorom projektu je spoločnosť SE, a.s. Projekt pozostáva z modernizácie existujúcej prečerpávacej vodnej elektrárne Čierny Váh a hybridizácie tejto elektrárne pridaním elektrochemického zásobníka - batériového úložiska s predpokladanou kapacitou minimálne 70 MW a 105 MWh. Predpokladané uvedenie do prevádzky je rok 2031. Predpokladaná celková disponibilita poskytovania podporných služieb, resp. flexibility elektroenergetického zariadenia je od - 670 MW do 730 MW.
- **ACON – Again COnnected Networks (CZ, SK) s cieľom podporiť integráciu českého a slovenského trhu s elektrickou energiou zlepšovaním efektívnosti distribučných sústav - PCI projekt č. 12.1**
Iniciátorom projektu za slovenskú stranu je spoločnosť Západoslovenská distribučná, a.s. Projekt bol zaradený medzi kandidátske PCI projekty v roku 2022, je realizovaný v spolupráci s ČR a jeho hlavným cieľom je modernizácia, výrazne zvýšenie efektívnosti a bezpečnosti distribučnej siete, ako aj umožnenie jednoduchej integrácie stále rastúceho objemu OZE do siete. Predpoklad uvedenia projektu do prevádzky je v roku 2027.
- **Danube InGrid (HU, SK) s cieľom efektívne spojiť správanie a konanie všetkých účastníkov trhu napojených na elektrické siete v Maďarsku a na Slovensku - PCI projekt č. 12.3**
Iniciátorom projektu je za slovenskú stranu spoločnosť Západoslovenská distribučná, a.s. Projekt je realizovaný v spolupráci so SEPS, a.s. spoločnosťou Východoslovenská distribučná, a.s. na slovenskej strane a prevádzkovateľom prenosovej sústavy a tromi prevádzkovateľmi distribučných sústav na maďarskej strane. Hlavným cieľom projektu je posilnenie súčinnosti a integrácie slovenského a maďarského trhu s elektrickou energiou, modernizácia sietí, vytváranie nových platforiem pre spotrebiteľov a v neposlednom rade vytváranie podmienok pre prístup a pripájanie mikrovýrobcov, samospotrebitel'ov

a prosumerov do príslušných sústav. Predpokladaný dátum uvedenia do prevádzky projektu je rok 2029.

Úspešné prepojenie jednotného denného trhu s elektrinou SDAC (z angl. Single Day-Ahead Coupling)

Po pripojení Grécka k regiónu MRC (z angl. Multi-Regional Coupling - región pokrývajúci takmer celú Európu) v roku 2020, nakoniec opustení MRC Veľkou Britániou, prepojením 4MMC (ČR, SR, Maďarsko a Rumunsko) a MRC prostredníctvom cezhraničných profilov PL-DE, PL-ČR, PL-SR, ČR-DE, ČR-AT a HU-AT v júni 2021 a úspešným pripojením cezhraničného profilu BG-RO k projektu SDAC v októbri 2021 sa zavŕšil proces prepájania denného trhu s elektrinou v EÚ.

Úspešné prepojenie jednotného vnútrodeného trhu s elektrinou SIDC (z angl. Single Intraday Coupling)

SIDC nadväzuje na projekt XBID (z angl. Cross-Border Intraday), v rámci ktorého bola spustená v júni 2018 platforma nepretržitého vnútrodeného obchodovania a zahŕňala 15 krajín. V novembri 2019 a septembri 2021 sa k SIDC, v rámci 2. a 3. prístupovej fázy pripojilo ďalších osem krajín (Bulharsko, Chorvátsko, Poľsko, Maďarsko, ČR, Slovinsko, Rumunsko a Taliansko). SR a Grécko pristúpili počas poslednej štvrtej prístupovej fázy v novembri 2022, čím sa dokončilo prepojenie 25 krajín EÚ (výnimku tvoria Malta a Cyprus). Obchodovanie na vnútrodenom trhu sa spúšťa po uzavretí denného trhu.

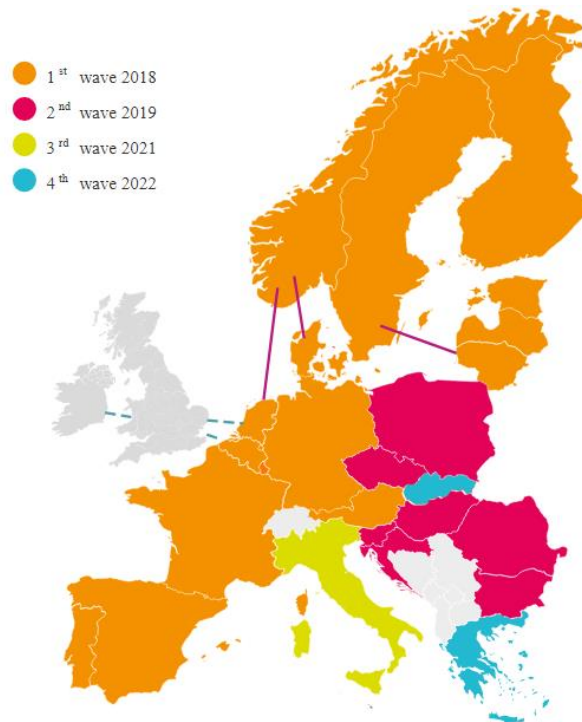
Projekt SIDC má prispieť k zvýšeniu likvidity obchodovania. Keďže slovenský vnútrodený trh neposkytuje dostatočnú likviditu, integráciou na celoeurópsku platformu sa očakáva pozitívna zmena aj v oblasti rozvoja OZE a agregácie flexibility. Centrálné riešenie umožňuje párovať objednávky zadané účastníkmi trhu v jednej krajine s objednávkami zadanými účastníkmi trhu v ktorejkoľvek inej prepojenej krajine, ak existuje dostupná cezhraničná kapacita pre prenos elektriny medzi dotknutými ponukovými oblasťami. Implementované riešenie je v súlade s cieľovým modelom EÚ pre integrovaný cezhraničný vnútrodený trh s elektrinou. Integrácia SR a Grécka do SIDC predstavuje ďalší dôležitý míľnik a dokončenie prepojenia jednotného vnútrodeného trhu s elektrinou v EÚ.

SIDC v súčasnosti spája vnútrodené trhy 25 krajín: Rakúsko, Belgicko, Bulharsko, Chorvátsko, ČR, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko,

Taliansko, Lotyšsko, Litva, Luxembursko, Nórsko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, SR, Slovinsko, Španielsko a Švédsko.

Vďaka prepojeniu trhov s elektrinou došlo k zvýšeniu likvidity obchodovania v SR. V rámci SIDC sa obchoduje v 15-minútových intervaloch (15 min. produkty).

Zobrazenie SIDC krajín, s farebným zobrazením, v ktorej prístupovej fáze jednotlivé krajiny k SIDC pristupovali

Implementácia nových metodík na výpočet a pridelovanie kapacity

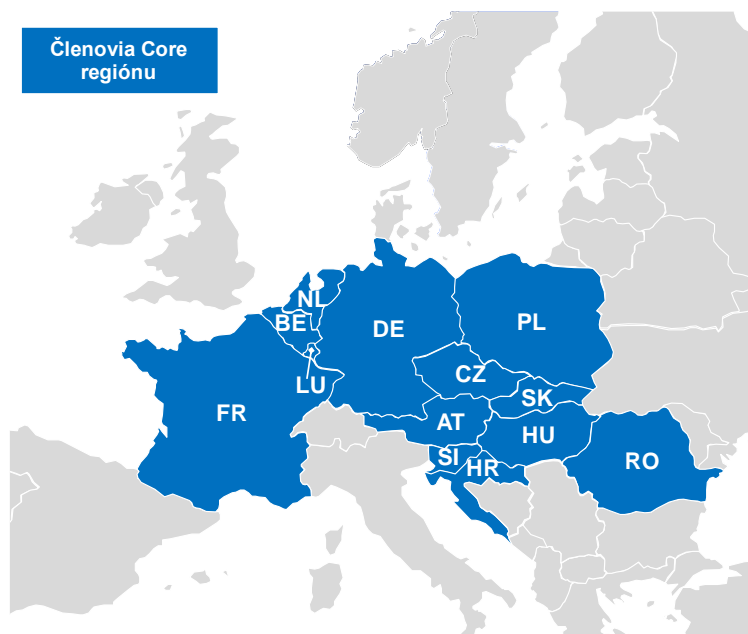
Ďalším spôsobom ako naplniť v úvode uvedené ciele EÚ je aj implementácia nových metodík na výpočet a pridelovanie kapacity.

Jednou z takýchto metodík je metodika výpočtu kapacity na základe toku (angl. flow-based), ktorá berie do úvahy fyzikálne obmedzenia v prevádzke elektrizačných sústav na základe dostupných rezerv na kritických sieťových prvkoch sústavy (hlavne na vedeniach) a koeficientoch PTDF (angl. Power Transfer Distribution Factors). Tie sú definované pre každé kritické vedenie sústavy a každú ponukovú oblasť v regióne výpočtu kapacít Core, pričom výpočet kapacity je v celom regióne koordinovaný, výsledkom čoho je zlepšenie pridelovania kapacity v regióne z pohľadu reflektovania skutočných obmedzení v sústave z pohľadu jej bezpečnosti prevádzky, umožnenie cezhraničného prenosu väčšiemu množstvu elektriny a v neposlednom rade zníženie celkových nákladov.

V regióne výpočtu kapacity Core sú odo dňa 08. 06. 2022, v súlade s čl. 20 nariadenia EK č. 1222/2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre pridelovanie kapacity a riadenie preťaženia, úspešne zavedené do prevádzky prepojenia denných trhov prostredníctvom metodiky výpočtu kapacity na základe toku (angl. flow-based).

V regióne výpočtu kapacity Core bolo pôvodne plánované uvedenie do prevádzky prepojenia vnútrodenných trhov prostredníctvom metodiky výpočtu kapacity na základe toku dňa 08. 06. 2023. Avšak z dôvodu omeškania pri schvaľovaní druhého a tretieho dodatku metodiky na výpočet prenosových kapacít pre vnútrodenný časový rámec o ktorých rozhodne ACER, sa plánuje prepojenie vnútrodenných trhov prostredníctvom metodiky výpočtu kapacity na základe toku uviesť do prevádzky v priebehu roka 2024, pričom národné regulačné orgány budú kontrolovať súlad procesu s príslušnou legislatívou.

Zobrazenie členov regiónu Core

Platformy na zdieľanie regulačnej elektriny

Podľa nariadenia EK č. 2195/2017 z 23.11.2017, ktorým sa stanovuje usmernenie o zabezpečovaní rovnováhy v elektrizačnej sústave (ďalej len „nariadenie č. 2017/2195“) majú fungovať európske platformy na:

- výmenu regulačnej energie z nahrádzajúcich rezerv TERRE (z angl. Trans European Replacement Reserves Exchange) v súlade s čl. 19 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky 06.01.2020. Postupné pripájanie členov Portugalska, Španielska, Francúzska, Švajčiarska a ČR prebiehalo do januára 2021 a v prvej polovici roku 2024 by sa malo pripojiť k platforme aj Poľsko. V tejto platforme prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR neparticipuje, nakoľko takýto druh podpornej služby prevádzkovateľ prenosovej sústavy nevyužíva.

- výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s manuálnou aktiváciou MARI (angl. Manually Activated Reserves Initiative) v súlade s čl.20 uvedeného nariadenia, ktorá bola uvedená do prevádzky 15.09.2022 bez pripojených PPS a následne boli pripojení 05.10.2022 PPS ČR a Nemecka. V roku 2023 sa pripojil k platforme MARI rakúsky PPS. Väčšina PPS plánuje pripojenie k tejto platforme do konca roku 2024, poľský PPS na prelome rokov 2024/2025, holandský PPS v lete 2025 a grécky a fínsky PPS v roku 2026,

- výmenu regulačnej energie z rezerv na obnovenie frekvencie s automatickou aktiváciou PICASSO (z angl. Platform for the International Coordination of Automated Frequency Restoration and Stable System Operation) v súlade s čl. 21 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky pripojením PPS ČR 01.06.2022. PPS Rakúska a Nemecka boli pripojení 22.06.2022. PPS Talianska bol pripojený k platforme PICASSO koncom júla 2023, ostatní PPS plánujú pripojenie k tejto platforme na rok 2024 s výnimkou PPS Švédska, ktorý avizoval realizáciu pripojenia až v roku 2026,

- výmenu odchýlok v reálnom čase (z angl. Imbalance Netting) v súlade s čl. 22 uvedeného nariadenia, ktorá bola spustená do prevádzky 21.06.2021 a v tom čase boli k nej pripojení všetci PPS kontinentálnej Európy s výnimkou Rumunska (PPS pripojený od decembra 2021) a Bulharska (PPS pripojený v júli 2022).

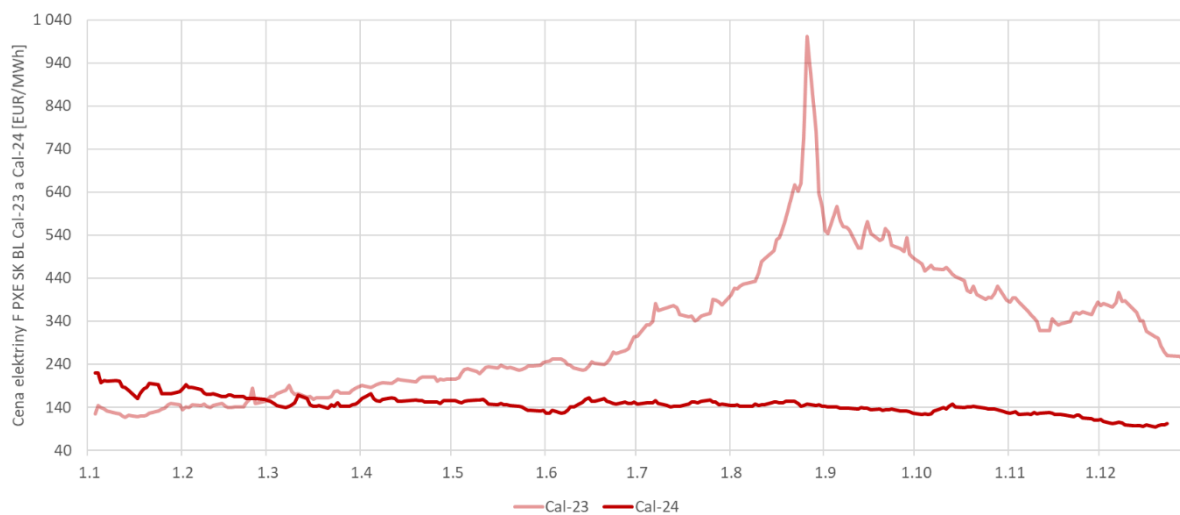
V súlade s čl. 62 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 2017/2195 slovenský PPS požiadal úrad o udelenie výnimky z pripojenia k vyššie uvedeným platformám 02.02.2021 a následne 29.03.2021 mu bola udelená výnimka na obdobie od 25.07.2022 do 24.07.2024. Aktuálne je predpokladaný dátum pripojenia SEPS k platforme MARI december 2024 a k platforme PICASSO november 2024.

Veľkoobchodný trh

V roku 2023 ceny elektriny na európskych trhoch s elektrinou miernym tempom klesali, až na úroveň približne 100 eur/MWh.

Uvedené detailnejšie potvrdzuje nasledujúci obrázok, na ktorom sú zobrazené priebehy cien elektriny na burze PXE, produktov F PXE SK BL Cal-24 a Cal-23, pričom v sledovanom roku sa v porovnaní s rokom 2022 znížila priemerná cena na burze PXE, produktov F PXE SK BL Cal-t približne o 53 %.

Vývoj cien elektriny (graf burza PXE Praha)

Maloobchodný trh

Cenová regulácia dodávky elektriny zraniteľným odberateľom sa vykonávala v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z., na základe regulačnej politiky, podľa vykonávacieho predpisu v oblasti cenovej regulácie - vyhlášky č. 18/2017 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností v elektroenergetike v znení neskorších predpisov a rozhodnutím MH SR vo všeobecnom hospodárskom záujme, ktoré bolo vydané na základe uznesenia vlády SR č. 723 zo 16. 11. 2022.

Cenovej regulácii v oblasti dodávky elektriny v roku 2023 podliehala dodávka elektriny:

- pre domácnosti,
- pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh,

- pre odberateľov elektriny mimo domácnosti okrem odberateľa elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh, ktorý odoberá elektrinu na prevádzku zariadenia sociálnych služieb zapísaného do registra sociálnych služieb, na prevádzku zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú určené na sociálne bývanie podľa osobitného predpisu, alebo na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi v rámci štátom podporovaného nájomného bývania podľa osobitného predpisu,
- pre skupinu koncových odberateľov elektriny, ktorými sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, odoberajúca elektrinu na výrobu tepla a ohrev teplej úžitkovej vody pre domácnosti, zákonne zastúpená fyzickou osobou alebo právnickou osobou vykonávajúcou správu spoločného tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom teplom a teplou úžitkovou vodou,
- dodávateľom poslednej inštancie.

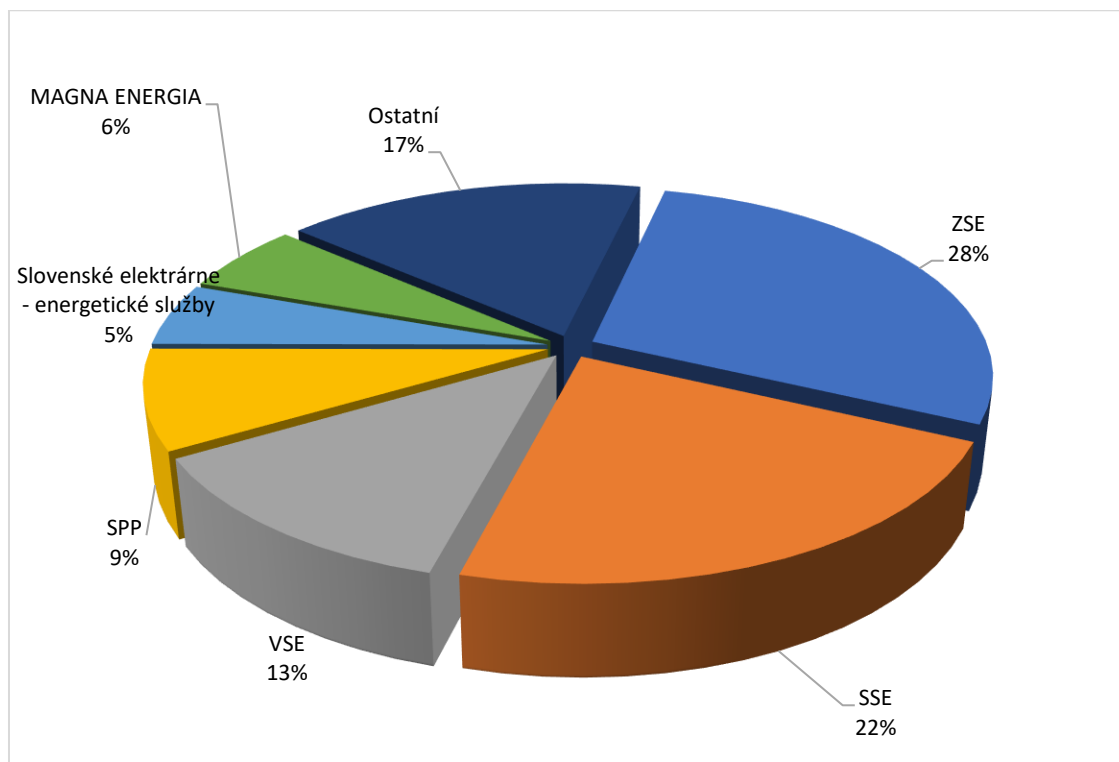
Východiskovými parametrami, na základe ktorých sa stanovovala maximálna cena za dodávku elektriny zraniteľným odberateľom elektriny okrem odberateľov elektriny v domácnosti bol pre rok 2023 aritmetický priemer denných cien oficiálneho kurzového lístka zverejneného burzou PXE na jej webovom sídle, produktu F PXE SK BL Cal-23 za obdobie od 01.08.2022 do 30.09.2022, ktorý bol na úrovni 547,5807 €/MWh (medziročný nárast o 486,373 €/MWh, t. j. 794,63 %), ku ktorému sa pripočítal koeficient na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov, náklady na odchýlku súvisiace s dodávkou elektriny pre zraniteľných odberateľov a primeraný zisk. Vzhľadom na vysokú cenu elektriny zasiahla vláda SR a prijala uznesenie o vyhlásení Všeobecného hospodárskeho záujmu.

Maximálne ceny za dodávku elektriny pre domácnosti boli pre rok 2023 určené rozhodnutím MH SR vo všeobecnom hospodárskom záujme. Východiskovými parametrami, na základe ktorých sa stanovovala maximálna cena za dodávku elektriny, bola cena komodity na úrovni roku 2022, t. j. 61,2077 €/MWh, ku ktorej sa pripočítal koeficient na pokrytie plánovaného diagramu dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov, náklady na odchýlku súvisiacu s dodávkou elektriny pre zraniteľných odberateľov a primeraný zisk.

K jednotlivým sadzbám za dodávku elektriny sa pripočítava cena za distribúciu, vrátane prenosu elektriny a strát elektriny pri prenose a cena za straty elektriny pri distribúcii elektriny, TSS a TPS.

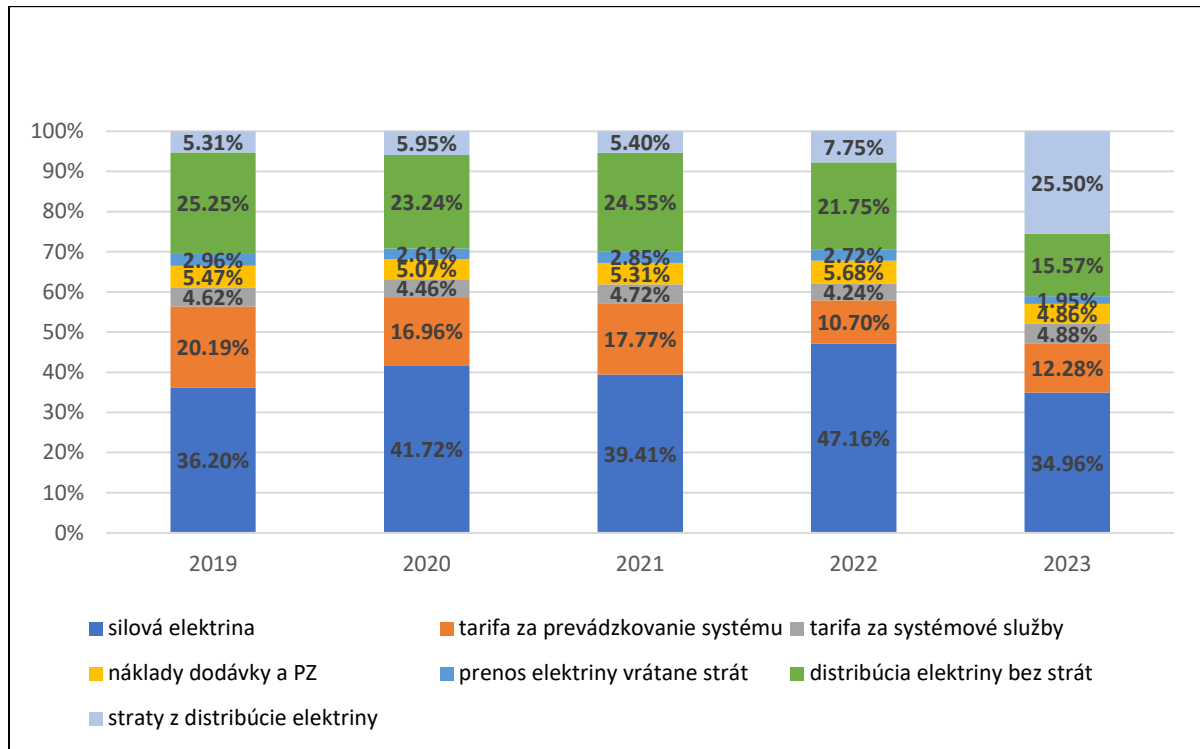
V dodávke elektriny majú stále najväčší podiel traja „tradiční“ dodávateľia, ktorí sú súčasťou vertikálne integrovaných podnikov - ZSE Energia, a. s., Stredoslovenská energetika, a. s., a Východoslovenská energetika, a. s.

Trhové podiely dodávateľov elektriny pri dodávke elektriny pre všetky skupiny odberateľov

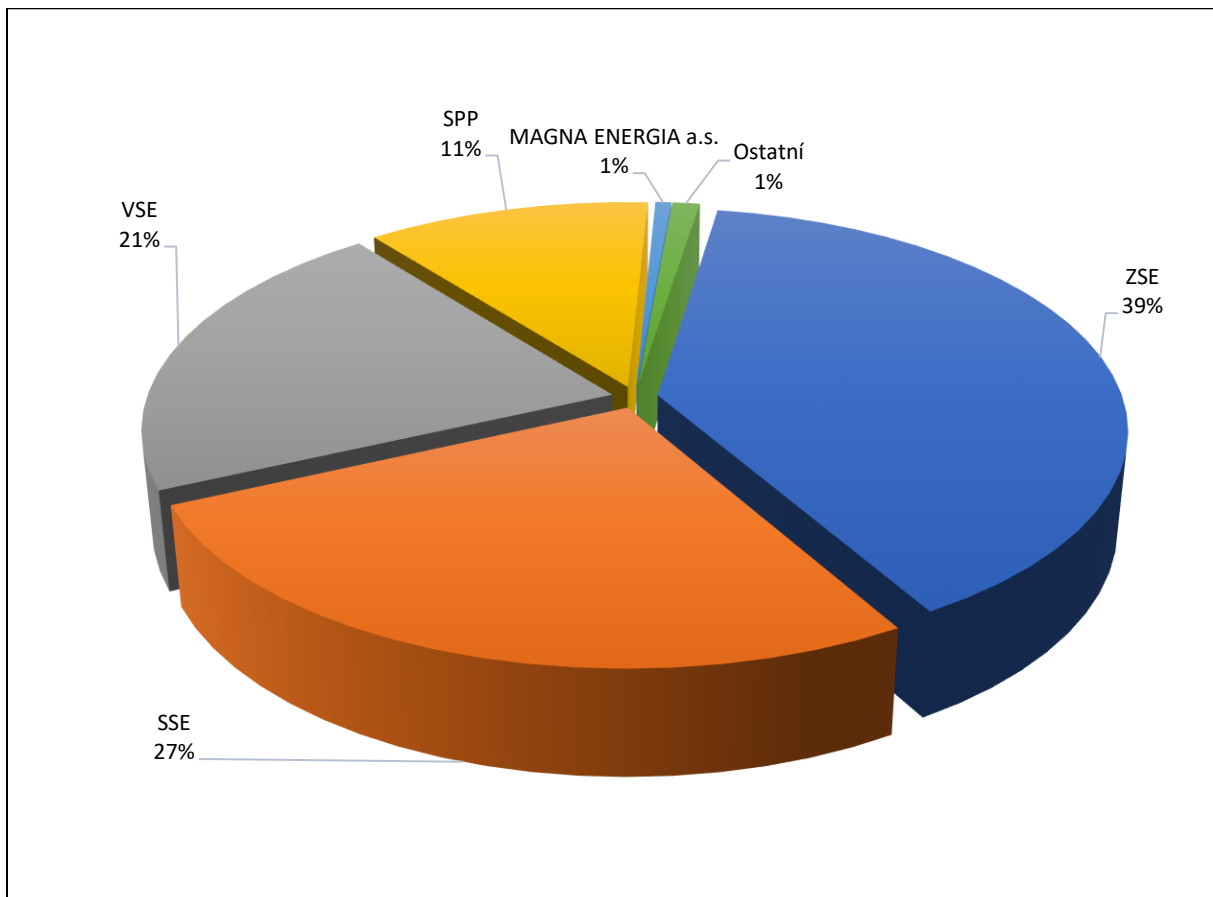
Dodávka elektriny pre domácnosti

Porovnanie štruktúry priemernej koncovej ceny elektriny pre domácnosti

Dodávka elektriny domácnostiam bola rozdelená do ôsmich sadzieb. Zraniteľným odberateľom - domácnostiam dodávalo v roku 2023 elektrinu 14 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

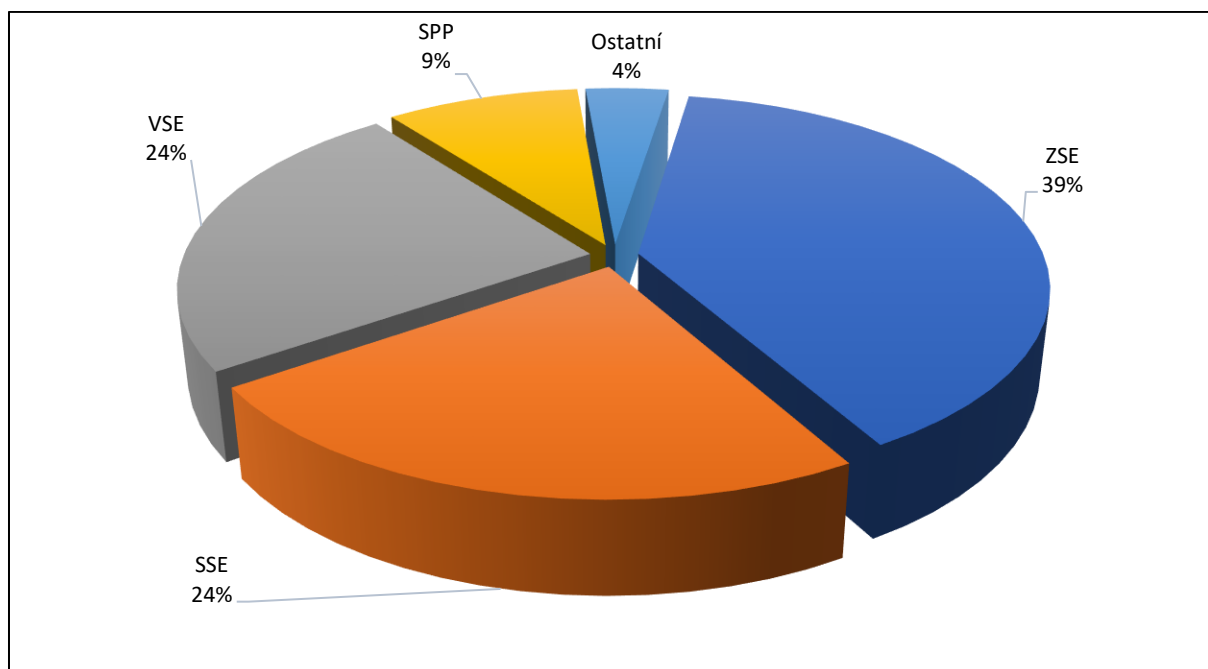
Podiel dodávateľov na dodávke elektriny v domácnostiach

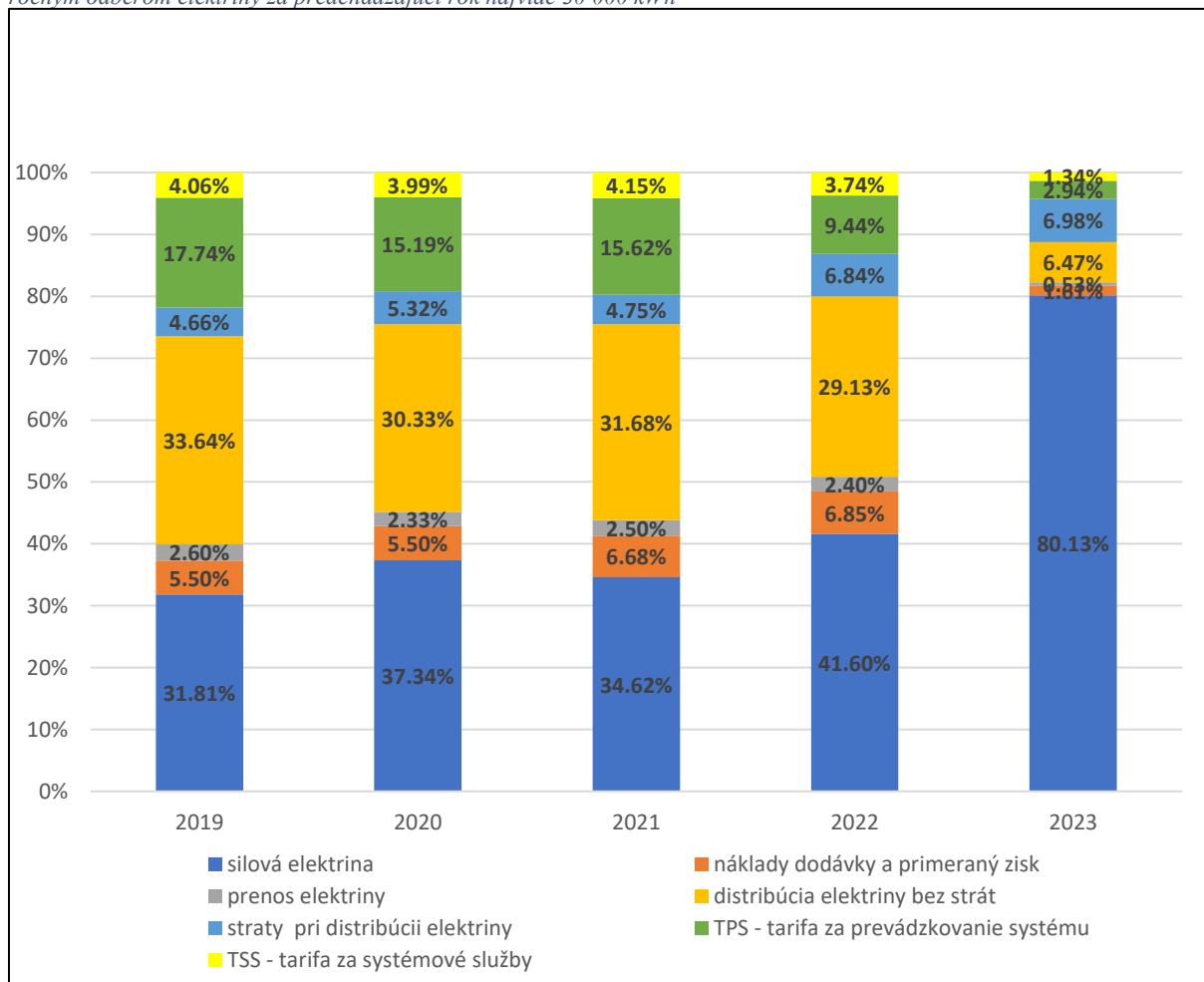
Dodávka elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh

Dodávka elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh bola rozdelená do 11 sadzieb a dodávalo im elektrinu 14 dodávateľov s celoslovenskou pôsobnosťou.

Podiel dodávateľov na dodávke elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh

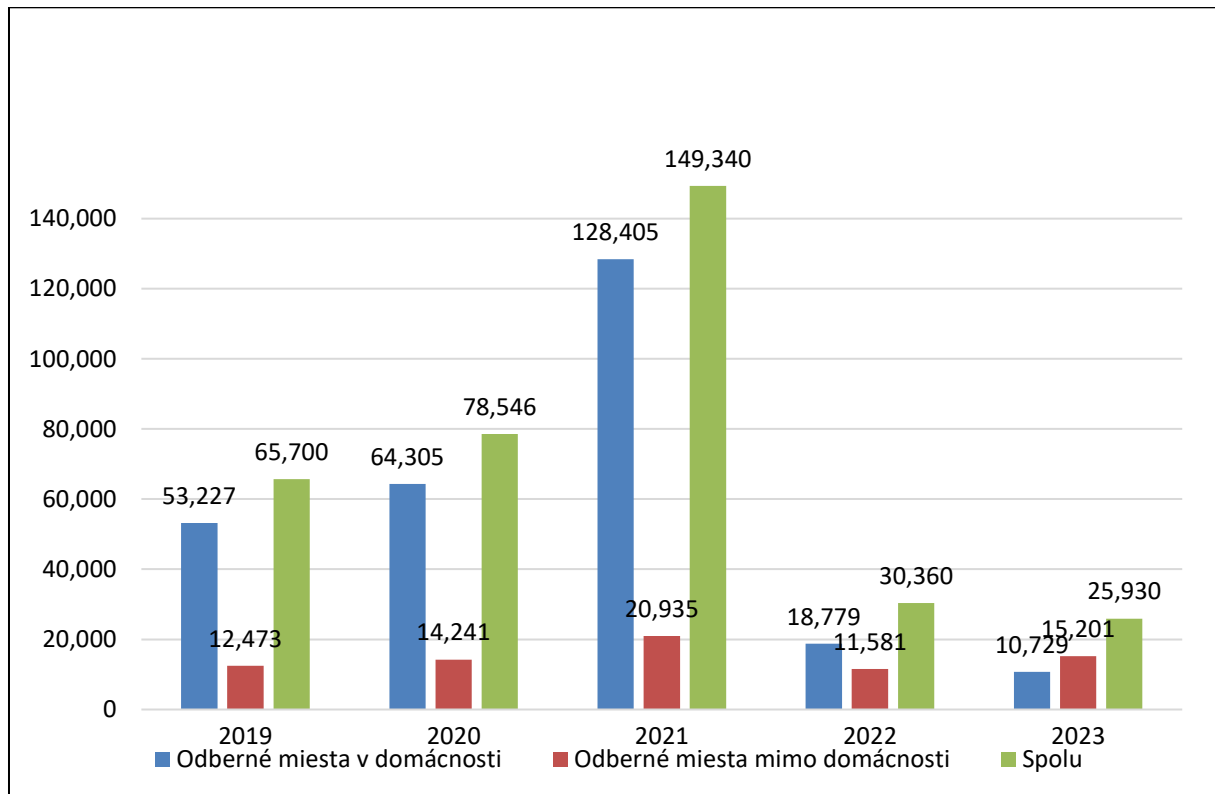
Porovnanie štruktúry priemernej koncovej ceny za dodávku elektriny pre odberateľov elektriny mimo domácnosti s celkovým ročným odberom elektriny za predchádzajúci rok najviac 30 000 kWh

Zmena dodávateľa elektriny

Na posúdenie úrovne liberalizácie trhu s elektrinou sa používa percentuálny koeficient, tzv. switching, ktorý vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa elektriny k celkovému počtu odberných miest v sledovanom roku.

Switching

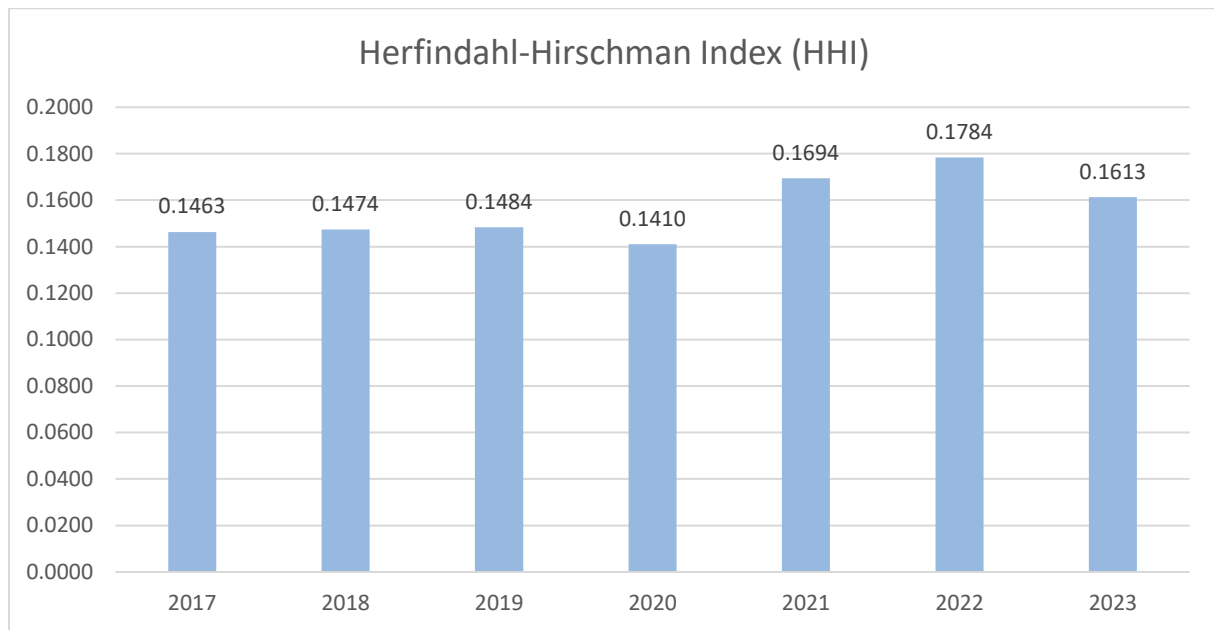

Dodávka poslednej inštancie

Na základe rozhodnutia úradu sú dodávateľmi poslednej inštancie na území SR spoločnosti ZSE Energia, a.s., Východoslovenská energetika, a.s. a Stredoslovenská energetika, a.s. Úrad v sledovanom roku nevidoval žiadne odberné miesta v režime dodávky poslednej inštancie.

Herfindahl – Hirschman Index (HHI)

Účelom indexu HHI je určiť konkurencieschopnosť trhu. Úrad posudzoval postavenie regulovaných subjektov pôsobiacich na trhu dodávky elektriny všetkým odberateľom. Trh je koncentrovaný, ak je index HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný pri hodnote presahujúcej 0,2.

Výroba elektriny z OZE a KVET

Podpora výroby elektriny z OZE a KVET je jedným z faktorov ako dosiahnuť zníženie emisií skleníkových plynov o 20 %. Tento ambiciózny záväzok v oblasti energetiky a klímy bol stanovený ako hlavný cieľ Integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom na roky 2021 - 2030, ktorý bol spracovaný podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. 12. 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy.

Ako legislatívny základ podpory výroby elektriny z OZE a KVET bol v roku 2009 schválený zákon č. 309/2009 Z. z., ktorého cieľom oblasti OZE a KVET bolo zabezpečenie dlhodobej garancie výkupných cien na 15 rokov a zároveň zvýhodniť výstavbu malých a decentralizovaných zariadení.

Cenové rozhodnutia a potvrdenia o pôvode elektriny

Úrad vydal celkovo 275 cenových rozhodnutí najmä z dôvodov:

- zmena korekcie na primárne palivo (Pzn) spaľované v zariadeniach OZE a KVET,
- zmena vlastníckeho vzťahu k zariadeniam OZE a KVET,
- ukončených rekonštrukcií výrobných zariadení KVET.

Zároveň vydal aj 72 rozhodnutí z dôvodu ukončenia činnosti alebo zmeny v osobe výrobcu elektriny.

Tabuľka prehľadu vydaných cenových rozhodnutí OZE a KVET

Rozhodnutia vydané pre zariadenia OZE	104
Rozhodnutia vydané pre zariadenia KVET	171
Zrušené cenové rozhodnutia	72
Spolu	347

V roku 2023 úrad vydal 310 potvrdení o pôvode elektriny z obnoviteľných zdrojov:

- 116 potvrdení o pôvode elektriny z OZE pre zariadenia, ktoré využívali technológiu výroby elektriny zo spaľovania bioplynu alebo biomasy,
- 111 potvrdení o pôvode elektriny vyrobenej VÚKVET, z ktorých veľká väčšina bola pre zariadenia s technológiou využívajúce ako zdroj palivo zemný plyn,
- 83 potvrdení o pôvode z dôvodu zmeny prevádzkovateľa zariadenia, ukončenia podpory, prípadne potreby obnovy potvrdenia.

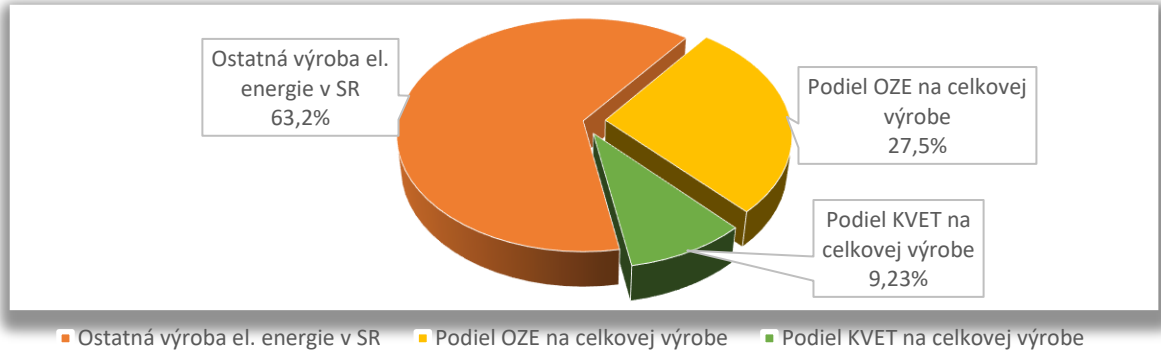
Zároveň úrad zrušil 47 potvrdení o pôvode OZE.

Výkupca elektriny vyrobenej z OZE a KVET

Činnosť výkupcu elektriny z OZE a VUKVET v roku 2023 vykonávala spoločnosť SPP, a. s. na základe rozhodnutia MR SR č. 42372/2022-4110-100249 vydaného podľa §88 ods. 2 písm. y) zákona č. 251/2012 Z.z.

Podľa §11 ods. 1 písm. j) zákona č. 250/2012 Z.z. výkon činnosti výkupcu elektriny je regulovanou činnosťou. Úrad odmenu výkupcu pre rok 2023 určil predbežným opatrením úradu č. 0165/2023/E-PR zo dňa 16. 03. 2023 a po nadobudnutí účinnosti vyhlášky úradu č. 370/2023 Z. z. podľa §12 úrad určil odmenu výkupcu rozhodnutím úradu č. 0104/2023/E zo dňa 15. 11. 2023.

Percentuálny podiel vyrobenej elektrickej energie z OZE a KVET na celkovej výrobe elektriny v SR za rok 2023

Podiel výroby v SR za rok 2023 po jednotlivých technológiách

Výroba elektriny v SR za rok 2023	MWh
111 - Čierne uhlie	438 026
112 - Hnedé uhlie	845 806
119 - Iné pevné fosilne palivá	1 034
121 - Ťažký vykurovací olej	404 105
123 - Motorová nafta	924
129 - Iné ropné produkty	-
131 - Zemný plyn	2 307 261
141 - Biomasa	415 069
142 - Komunálny odpad	94 997
149 - Iné obnoviteľné a sekundárne pevné palivá	40 542
159 - Iné obnoviteľné a sekundárne kvapalné palivá	-
151 - Kvapaliny získané z biomasy	439 928
161 - Bioplyn	409 150
162 - Skládkový plyn	8 703
163 - Plyn z čističiek odpadových vôd	9 216
165 - Hutný plyn	450 463
166 - Biometán	-
167-Bioplyn vyrobený anaerobnou fermentáciou	14 979
169 - Iné obnoviteľne sekundárne plynné palivá	24 297
210 - Vodná energia	5 104 092
230 - Veterná energia	4 001
241 - Solárna termálna energia	22
242 - Fotovoltika	604 993
250 - Jadrová energia	18 343 625
270 - Hydrotermálna energia	94
Spolu	29 961 326

2. Plynárenstvo

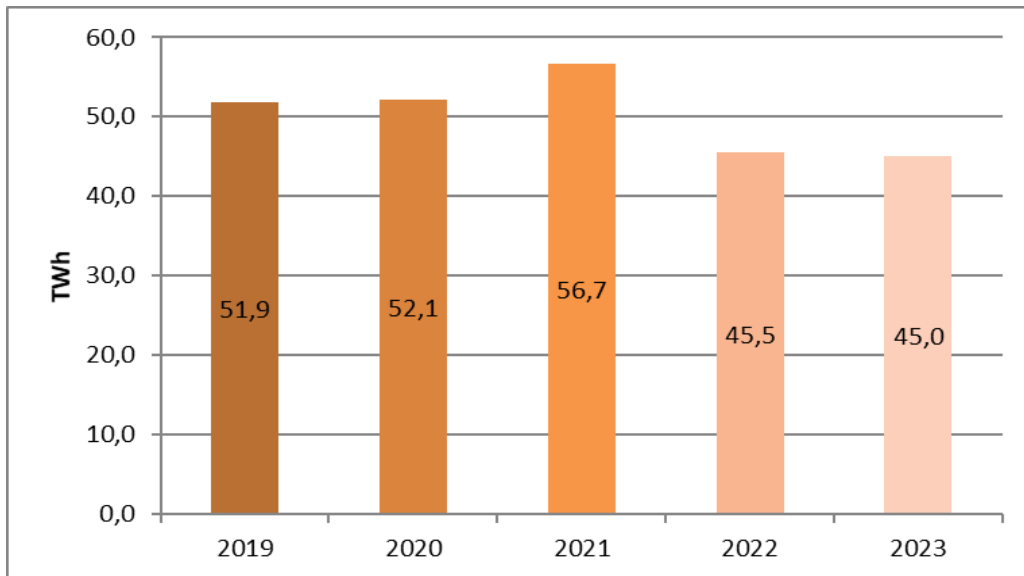
Úrad vykonáva cenovú a vecnú reguláciu v plynárenstve pri regulovaných činnostiach v oblasti využívania plynárenskej infraštruktúry pre prevádzkovateľov sietí a v oblasti cenovej regulácie dodávok plynu len pre zraniteľných odberateľov, ktorí sú špecifikovaní v zákone č. 250/2012 Z. z. ako aj v zákone č. 251/2012 Z. z. Rok 2023 bol prvým rokom 6. regulačného obdobia a v oblasti plynárenstva bolo potrebné pre nové regulačné obdobie nastaviť nové regulačné rámce, predovšetkým pri výkone cenovej regulácie. Úrad pripravil na sledovaný rok vykonávacie predpisy, ktorými ustanovil cenovú reguláciu regulovaných činností v plynárenstve či už pri využívaní plynárenských sietí, ale aj pri dodávke plynu zraniteľným odberateľom (vyhláška č. 450/2022 Z.z. a vyhláška č. 451/2012 Z.z.).

Účastníci trhu s plynom v SR

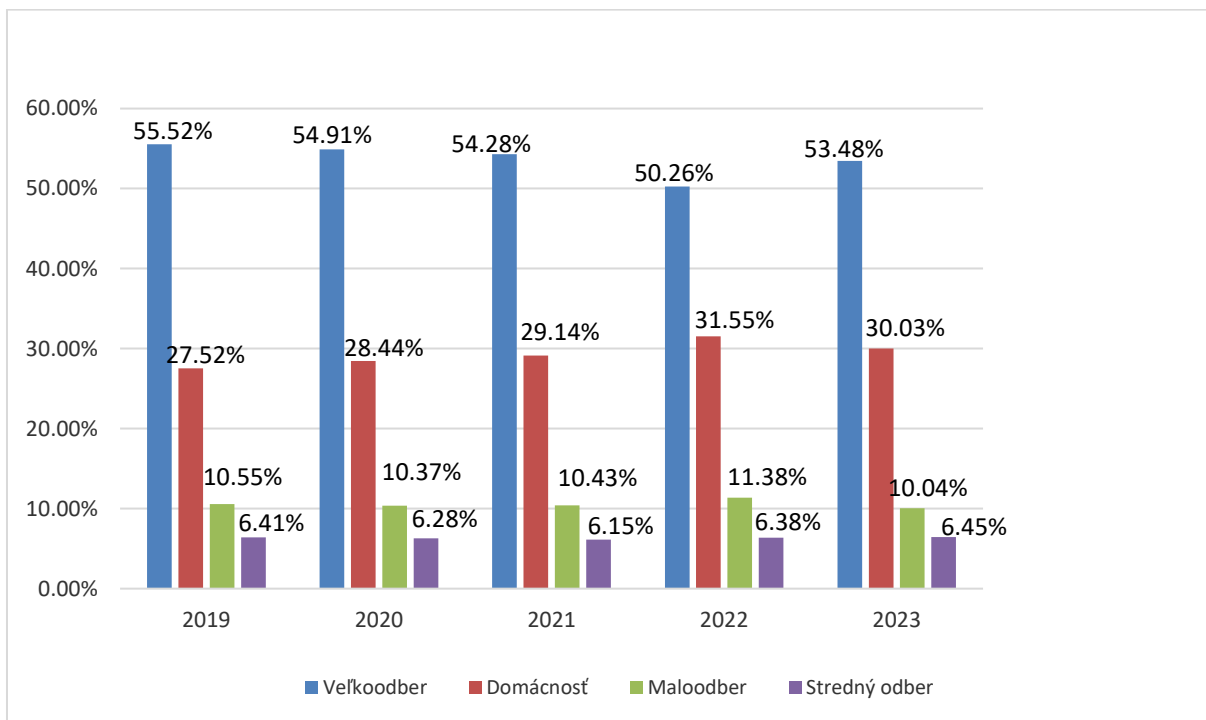
- prevádzkovateľ prepravnej siete (eustream, a. s.),
- prevádzkovateľ distribučnej siete na vymedzenom území SR (SPP - distribúcia, a. s.),
- 38 prevádzkovateľov distribučných sietí, do ktorých je pripojených menej ako 100 000 koncových odberateľov plynu tzv. lokálnych distribučných sietí alebo LDS,
- dvaja prevádzkovatelia zásobníkov (NAFTA a. s., POZAGAZ a. s.),
- 19 aktívnych dodávateľov plynu,
- odberatelia plynu s neregulovanou cenou za dodávku plynu a s regulovanou cenou za dodávku plynu, t.j. zraniteľní odberatelia plynu.

Celková spotreba plynu v SR bola v roku 2023 na úrovni 45,0 TWh, čo je približne o 1 % menej ako v roku 2022, oproti roku 2021 je to pokles až na úrovni 20,63 %. V súvislosti s podielom jednotlivých skupín odberateľov na nižšej spotrebe plynu majú najväčší podiel na medziročnom poklese spotreby maloodberatelia plynu so zníženou spotrebou o viac ako 12 %, u domácností bol zaznamenaný pokles spotreby plynu približne na úrovni 6 %.

Vývoj spotreby plynu v SR

Spotreba plynu podľa odberateľských kategórií

Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie plynárenstva		2019	2020	2021	2022	Vydané v roku 2023 na rok 2023	Vydané v roku 2023 na rok 2024
z toho	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov – dodávateľa s celoslovenskou pôsobnosťou		2	1	12	2	13
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov – dodávateľa s celoslovenskou pôsobnosťou- zmena rozhodnutia	10	21	16	7		
	Dodávka poslednej inštancie				1		
	Dodávka poslednej inštancie - zmena rozhodnutia			1			
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - LDS	1			15	2	16
	Dodávka plynu pre zraniteľných odberateľov - LDS - zmena rozhodnutia	6	19	16	1		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.6)	2		4		24	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.6) - zmena rozhodnutia	2	4	19			
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.7)					1	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.7) - zmena rozhodnutia		1	1			
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.8)	1		1		13	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 11 ods.8) - zmena rozhodnutia		9	1	11		
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 12 ods.1)	4	1	1		25	
	Prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu (LDS - § 12 ods.1) - zmena rozhodnutia		2	17			
	Pripojenie do distribučnej siete (LDS)	4			1	5	
	Pripojenie do distribučnej siete (LDS) - zmena rozhodnutia			10			
	Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu (SPP-D)		1	1			1
	Pripojenie do distribučnej siete (SPP-D)					1	
	Výkup plynárenského zariadenia					1	
	Výkup plynárenského zariadenia - zmena rozhodnutia			1			
Prístup do prepravnej siete a preprava plynu	1				1		
Prístup do prepravnej siete a preprava plynu - zmena rozhodnutia		1	3				
Poskytovanie služieb súvisiacich s prevádzkou registra obnoviteľných plynov					1		
Spolu		31	61	93	49	106	
Zastavené cenové konania			3	1	28		
Prerušené cenové konania		5	1	3	93	4	2
Zrušenie rozhodnutia			3	2	3	2	

Prevádzkové poriadky pre prevádzkovateľa prepravnej siete, distribučnej siete a prevádzkovateľa zásobníka

Úrad v roku 2023 rozhodol o schválení zmeny šiestich prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov sietí, a to:

- pre dvoch prevádzkovateľov LDS,
- dve zmeny pre prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území,
- dve zmeny pre prevádzkovateľa prepravnej siete.

V priebehu roka 2023 prebralo pätnásť prevádzkovateľov LDS v úplnom znení vzorový prevádzkový poriadok prevádzkovateľa distribučnej siete, ku ktorej je pripojených menej ako 100 000 koncových odberateľov plynu, ktorý úrad vydal a zverejnil na svojom webovom sídle podľa zákona č. 251/2012 Z. z. (ďalej len „vzorový prevádzkový poriadok“). Z toho súbežne trinásť prevádzkovateľov LDS požiadalo úrad aj o zrušenie predmetných rozhodnutí, ktorými boli schválené prevádzkové poriadky podľa § 17 ods. 2 písm. g) zákona č. 250/2012 Z. z. Ďalší dvaja noví prevádzkovatelia LDS oznámili úradu, že preberajú v úplnom znení vzorový prevádzkový poriadok.

Technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a pravidiel prevádzkovania siete

Úrad v sledovanom roku posudzoval aj technické podmienky prevádzkovateľov sietí, z toho dva návrhy technických podmienok boli od prevádzkovateľov LDS. Od 01. 10. 2022 v súlade so zákonom č. 251/2012 Z. z. sú prevádzkovatelia sietí a úrad povinní realizovať verejné konzultácie k predmetným návrhom technických podmienok prevádzkovateľov sietí na svojich webových sídlach. K predloženým návrhom technických podmienok prevádzkovateľov plynárenských sietí úrad po verejnej konzultácii zaznamenal v roku 2023 len jeden podnet od relevantného účastníka trhu s plynom.

Obchodné podmienky dodávky plynu pri poskytovaní univerzálnej služby

Úrad v roku 2023 nevydal žiadne rozhodnutie vo veci schválenia obchodných podmienok pre dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu pre zraniteľných odberateľov, z dôvodu, že po zmene primárnej energetickej legislatívy od 01. 10. 2022 už vecnej regulácii nepodlieha rozhodovanie o schválení obchodných podmienok pre dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu, ktoré upravujú vzťah dodávateľa plynu a zraniteľných odberateľov plynu. Úrad má od 01. 10. 2022 zverejnené na svojom webovom sídle Vzorové obchodné podmienky poskytovania univerzálnej služby pri dodávke plynu podľa zákona č. 251/2012 Z. z. Dodávateľ plynu musí uplatňovať v zmluve o združenej dodávke plynu uzatvorenej s odberateľom plynu v domácnosti obchodné podmienky poskytovania univerzálnej služby, ktoré musia spĺňať požiadavky ustanovení príslušných právnych predpisov a musia byť obsahovo súladné so vzorovými obchodnými podmienkami poskytovania univerzálnej služby vypracovanými úradom. Obchodné podmienky dodávateľ plynu zverejňuje a na požiadanie úradu ich zmení v zákonom stanovenej lehote.

Rozhodnutia podľa nariadení EK

V sledovanom roku úrad schválil rozhodnutím č. 0001/2023/P-EU zo dňa 01.03.2023 podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 312/2014 z 26. 03. 2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach šiestu Aktualizovanú správu o uplatnení predbežných opatrení pre prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a. s.

Plynárenská infraštruktúra

V rámci cenovej regulácie v sektore plynárenskej infraštruktúry je to predovšetkým regulácia cien za:

- prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu,
- pripojenie do sietí pre výrobcov plynu alebo pre nových odberateľov plynu.

Vecná regulácia v oblasti využívania sietí sa uskutočňuje predovšetkým v schvaľovaní prevádzkových poriadkov pre prevádzkovateľov sietí vrátane zásobníkov z hľadiska nastavenia pravidiel pre prevádzkovateľov sietí pri prevádzkovaní sietí vo vzťahu k užívateľom sietí aj s dopadom na odberateľov plynu. Úrad na základe jeho zákonných kompetencií posudzuje aj technické podmienky prístupu a pripojenia do siete a prevádzkovania siete, s možnosťou vyjadrenia sa k nim a požiadať prevádzkovateľov sietí, v prípade ich nesúladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi, o úpravu.

V súlade s regulačnou politikou na obdobie rokov 2023 - 2027 vypracovaná vyhláška č. 451/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje regulácia vybraných regulovaných činností v plynárenstve a niektoré podmienky vykonávania vybraných regulovaných činností v plynárenstve v roku 2023 predstavovala základný regulačný rámec pre cenovú reguláciu pre regulované činnosti, v rozsahu:

- pripojenie do prepravnej siete,
- pripojenie do distribučnej siete,
- pripojenie nových výrobcov plynu do siete,
- poskytovanie podporných služieb,
- prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu,
- výkup plynárenského zariadenia.

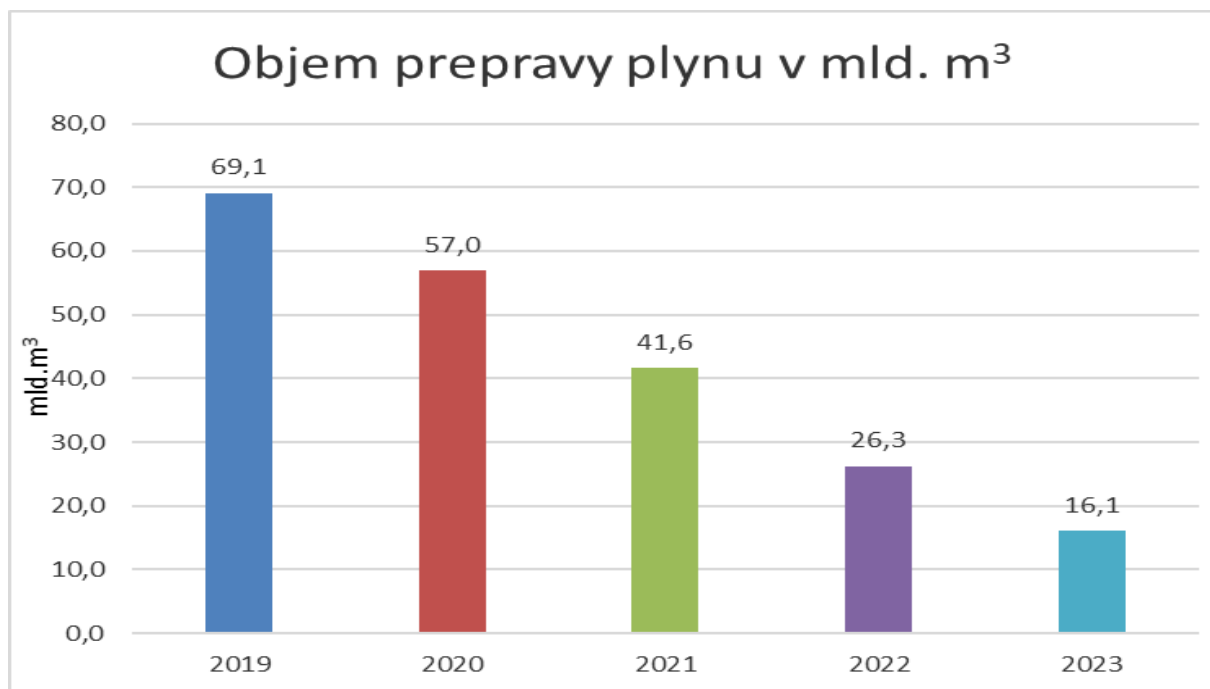
Prepravná sieť

Prepravná sieť v SR patrí medzi jeden z hlavných koridorov umožňujúcich vstup plynu do EÚ, to znamená, že táto sieť má predovšetkým tranzitné využitie. Spotreba zemného plynu bola v SR v sledovanom roku na úrovni 22,2 % z celkového objemu prepraveného plynu v roku 2023.

Prepravnú sieť v SR vlastní a prevádzkuje spoločnosť eustream, a. s. Prepojenie slovenskej prepravnej siete s okolitými členskými krajinami EÚ (ČR, Rakúsko, Maďarsko a Poľsko) je zabezpečené cez hraničné prepojovacie body. Prepravná sieť je priamo prepojená aj s plynárenským systémom na Ukrajine cez dva prepojovacie body. Súčasťou prepravnej siete je aj tzv. „Domáci bod“, ktorý predstavuje vstupný/výstupný bod z/do distribučných sietí a zásobníkov na území SR.

Technická funkčnosť prepravnej siete

Investície do prepravnej siete v roku 2023 boli vo výške 4,49 mil. eur. Prevádzkovateľ prepravnej siete eustream, a. s. na webovom sídle v súlade so sekundárnou legislatívou vypracovanou úradom (vyhláška č. 208/2023 Z.z.) poskytuje informácie o výške technických, voľných a zazmluvnených kapacít na jednotlivých vstupno-výstupných bodoch.

Prepravná kapacita

Ročná technická maximálna kapacita prepravnej siete je približne 90 mld. m³ zemného plynu. Objem prepraveného plynu v posledných piatich rokoch nepretržite klesá, v roku 2023 prevádzkovateľ prepravnej siete eustream, a. s., prepravil len 16,1 mld. m³ plynu, čo predstavuje výrazný pokles objemu prepraveného plynu oproti roku 2022, a to až o 38,9 %.

Prepravná sieť - vývoj počtu žiadostí a uzatvorených zmlúv

Ukazovateľ/rok	2019	2020	2021	2022	2023
Počet žiadostí o prístup do prepravnej siete	2 639	1 294	844	5 001	3 771
Počet žiadostí o pripojenie do prepravnej siete	0	0	0	1	0
Počet uzatvorených zmlúv o pripojení do prepravnej siete	0	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s pevnou prepravnou kapacitou	2 276	1 150	842	4 782	3 262
Z toho: dlhodobá	0	0	1	0	0
ročná	27	29	9	16	19
krátkodobá, z toho:	2 249	1 121	832	4 766	3 243
štvrt'ročná	53	28	19	23	37
mesačná	83	98	42	116	162
denná	2 013	874	507	3 763	2 552
vnútrodná	100	121	264	864	492
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s prerušiteľnou prepravnou kapacitou	363	128	2	216	508
Z toho: dlhodobá	0	0			
ročná	1	0			
krátkodobá, z toho:	362	128	2	216	508
štvrt'ročná	9	16			
mesačná	23	51			5
denná	315	51	2	189	450
vnútrodná	15	10		27	53
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s kombinovanou prepravnou kapacitou	19	16		3	1
Z toho: dlhodobá					
ročná		4			
krátkodobá, z toho:	19	12		3	
štvrt'ročná		7			
mesačná		3			
denná	19	2		2	1
vnútrodná	0	0		1	
Počet užívateľov prepravnej siete	45	31	22	48	50

Užívatelia prepravnej siete na domácom trhu (preprava na domáci bod prepravnej siete)	2019 (%)	2020 (%)	2021 (%)	2022 (%)	2023 (%)
Slovensko	7,40	8,40	9,10	11,20	22,20
Tranzitujúci užívatelia prepravnej siete					
Rusko	66,80	71,30	86,90	77,40	57,60
Nemecko	4,00	1,70	0,00	0,30	1,00
Česko	7,10	1,80	0,70	1,90	2,10
Maďarsko	0,10	2,40	0,00	1,00	0,00
Švajčiarsko	1,60	5,10	0,60	3,10	10,90
Veľká Británia	1,10	4,50	2,70	2,90	3,10
Rakúsko	0,80	0,40	0,00	0,50	0,70
Dánsko	0,00	0,00	0,00	0,50	0,00
Francúzsko	0,10	0,60	0,00	0,00	0,30
Luxembursko	0,30	1,10	0,00	0,10	0,00
Ukrajina	10,10	0,00	0,00	0,00	0,00
Poľsko	0,00	0,00	0,00	0,10	0,70
Rumunsko	0,40	0,50	0,00	0,00	0,00
Holandsko	0,20	2,20	0,00	0,20	1,10
Chorvátsko	0,00	0,00	0,00	0,80	0,00
Bulharsko	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30
Spolu	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Desaťročný plán rozvoja prepravnej siete a cezhraničná spolupráca

Medzi zákonné povinnosti prevádzkovateľa prepravnej siete patrí aj pravidelné predkladanie Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete, nakoľko zodpovednosťou prevádzkovateľa prepravnej siete je aj technická funkčnosť prepravnej siete s jej následným rozvojom. Úrad sleduje a vyhodnocuje vykonávanie desaťročného plánu rozvoja siete. Aj v roku 2023 prevádzkovateľ prepravnej siete predložil úradu na posúdenie návrh Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete na obdobie rokov 2023 - 2032 v SR spolu so Správou o plnení Desaťročného plánu za obdobie rokov 2022 - 2031 vrátane rozpisu vynaložených a plánovaných investícií na predmetné projekty, ktoré úrad každoročne sleduje.

Desaťročný plán obsahuje opis siete, scenár vývoja spotreby plynu v SR, ako aj opis účinných opatrení na zaručenie primeranosti siete a bezpečnosti dodávok plynu. Desaťročný plán uvádza aj hlavné časti prepravnej siete, ktoré je potrebné vybudovať alebo zmodernizovať v nasledujúcich desiatich rokoch, spolu s predpokladanými termínmi ich realizácie. Desaťročný plán je nevyhnutný na identifikáciu potreby nových infraštruktúrnych projektov

na zabezpečenie primárnej úrovne bezpečnosti dodávok plynu pre SR a celý európsky región

a okrem iného zahŕňa aj rozvoj cezhraničných prepojení. Desaťročný plán prevádzkovateľa prepravnej siete eustream, a.s. musí byť vypracovaný v súlade s Desaťročným plánom rozvoja prepravnej siete pre plyn v EÚ, ktorého súčasťou sú okrem iného tzv. projekty spoločného záujmu pre EÚ (PCI). Z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/942 z 5. júna 2019, ktorým sa zriaďuje Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky, vyplýva pre národný regulačný orgán, v úzkej spolupráci s agentúrou ACER, povinnosť monitorovať, posudzovať a hodnotiť stav súladu investičných zámerov pre projekty rozvoja cezhraničnej infraštruktúry s plánmi rozvoja siete pre celú EÚ.

Prevádzkovateľ prepravnej siete každoročne Desaťročný plán pred jeho predložením úradu konzultuje so všetkými zainteresovanými stranami na svojom webovom sídle. Úrad taktiež konzultuje Desaťročný plán rozvoja siete s existujúcimi a potenciálnymi užívateľmi siete a umožní im k nemu uplatniť v primeranej lehote odôvodnené pripomienky. Úrad uverejnil informáciu o výsledkoch konzultácií na svojom webovom sídle.

V súvislosti s plánom rozvoja prepravnej siete úrad v roku 2023 taktiež zverejnil na svojom webovom sídle vyhodnotenie plnenia Desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete spoločnosti eustream, a. s. za obdobie rokov 2022 - 2031.

Významné projekty z desaťročného plánu rozvoja prepravnej siete prevádzkovateľa prepravnej siete na obdobie rokov 2023 - 2032

Projekty zvýšenia kapacity na hraničných bodoch

- rekonštrukcia rozdeľovacieho uzla RU01 Plavecký Peter na nové prevádzkové stavy; automatizácia prevádzkových módov z dôvodu dosiahnutia vysokej flexibility prevádzky prepravnej siete, možnosti zabezpečenia a budúceho navýšenia dostupných kapacít v IP Lanžhot, Baumgarten a Veľké Zlievce,
- navýšenie pevnej prepravnej kapacity na prepojovacom bode Veľké Zlievce; z dôvodu očakávaných zmien tokov zemného plynu v rámci Európy je v procese prípravy investičný projekt pre navýšenie pevnej prepravnej kapacity v prepojovacom bode Veľké Zlievce,
- navýšenie pevnej prepravnej kapacity na prepojovacom bode Výrava; týka sa realizovaného projektu Prepojovací plynovod Poľsko-Slovensko, ktorý bol ukončený v roku 2022.

V prípade navýšenia prepravných kapacít, ktoré by mohli vzniknúť spolu s výstavbou nových regasifikačných kapacít plánovaných v Poľsku, bude potrebné vykonať úpravy v prepravnej sieti v Poľsku, navýšiť kapacity Meracej stanice Výrava a úpravy na vstupnom objekte vo Veľkých Kapušanoch,

- navýšenie pevnej prepravnej kapacity vo vstupnom bode Lanžhot; realizáciou projektu dosiahla pevná kapacita vo vstupnom bode Lanžhot úroveň 55,1 mld. m³/rok, dôvodom zvýšenia prepravnej kapacity bolo uspokojenie indikovaného záujmu zákazníkov o prepravu zemného plynu v smere z ČR do SR,
- inštalácia fotovoltiky na kompresorovej stanici Veľké Kapušany; projekt zabezpečí vybudovanie fotovoltaickej elektrárne v rámci areálu kompresorovej stanice Veľké Kapušany pre pokrytie vlastnej spotreby elektriny kompresorovej stanice, projekt sa uchádza o spolufinancovanie z Plánu obnovy,
- projekt Green H2 na kompresorovej stanici Veľké Kapušany; účelom plánovaného projektu je pilotné spustenie produkcie, zmiešavania a vstrekovania vodíka do palivového plynu TuS (turbosústrojenstvo) v kompresorovej stanici Veľké Kapušany, čím dôjde k zníženiu emitovania skleníkových plynov, zelený vodík sa bude produkovať elektrolyzou pomocou elektriny získanej z OZE (fotovoltické panely),
- projekty energetickej transformácie prepravného systému, ktoré sú zamerané na redukciiu metánových emisií, zvýšenie energetickej efektivity prepravnej siete, prepravu zemného plynu s prímiesou vodíka, ale aj prepravu čistého vodíka.

Projekt H2I – TR

Pre dosiahnutie cieľov EÚ a značný vplyv na hospodársky rast, udržateľnosť alebo vytváranie hodnôt v celej EÚ v oblasti transformácie hospodárstva vedúcemu k zníženiu emisií skleníkových plynov, sa spoločnosť eustream, a.s. zapojila do procesu získania štatútu IPCEI pre modifikáciu prepravnej siete, doposiaľ využívanej na prepravu zemného plynu, na prepravu čistého vodíka. Modifikáciou by došlo k úprave potrubného systému v úsekoch medzi Ukrajinou a priechodmi s Rakúskom a Českou republikou. V súčasnej dobe posudzuje EK predloženú dokumentáciu, týkajúcu sa navrhovaného projektu H2I - TR.

Solidarity Ring

Cieľom projektu je pri minimálnej úprave prepravnej siete zabezpečiť importnú trasu pre dodávky plynu z Azerbajdžanu v predpokladanom objeme 5-10 mld. m³/rok, pričom sa jedná o kapacitu po celej dĺžke prepravnej trasy. Realizáciou projektu by došlo k prepojeniu

existujúcej kľúčovej infraštruktúry na území SR, napojenej na západné plynárenské uzly, s plynárenskou infraštruktúrou na území Maďarska, Rumunska, Bulharska, Turecka a zdrojmi plynu v Kaspickej oblasti. Toto riešenie by efektívnym spôsobom pomohlo posilniť diverzifikáciu prepravných trás a zdrojov zemného plynu v regiónoch strednej a juhovýchodnej Európy, ktoré sú značne závislé od dodávok ruského plynu a citlivé na ich prípadný výpadok. Realizácia projektu by významne posilnila snahu EÚ diverzifikovať trasy a zdroje plynu práve v tejto oblasti a zároveň by bola jedným z nástrojov pre naplnenie Memoranda o porozumení o strategickom partnerstve v oblasti energetiky, ktoré bolo podpísané dňa 18. júla 2022 medzi EK a Azerbajdžanom s cieľom navýšiť dovoz plynu do Európy. Projekt je v počiatočnej fáze prípravy.

Distribučná sieť

SR je v porovnaní s krajinami EÚ špecifická aj v rozsahu distribučných sietí. Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a.s. zabezpečoval aj v roku 2023 distribúciu plynu do viac ako 1,5 mil. odberných miest. Štruktúra plynovodov distribučnej siete spoločnosti SPP - distribúcia, a. s. bola k 31. 12. 2023 v celkovej dĺžke 33 343 km, z toho dĺžka vysokotlakových plynovodov bola 6 271 km a dĺžka strednotlakových a nízkotlakových plynovodov 27 072 km.

Vývoj investícií do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.

Objem v mil. €	2019	2020	2021	2022	2023
	33,6	34,87	34,44	34,13	41,37

Vyvažovanie distribučnej siete

V rámci zabezpečenia bezpečnej a spoľahlivej distribúcie plynu sa musí vykonávať fyzické aj obchodné vyvažovanie pri vzniku nedostatku, resp. prebytku plynu v distribučnej sieti.

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s., ktorý na základe rozhodnutia MH SR plní úlohy plynárenského dispečingu, má na tieto účely plyn uskladnený v podzemnom zásobníku Dolní Bojanovice, ktorý sa nachádza na území ČR.

Vyvažovanie siete (v mil. m³/deň) - ťažba, resp. vtláčanie plynu do podzemného zásobníka

Vyvažovanie siete(v mil. m ³ /deň) - ťažba, resp, vtláčenie plynu do podzemného zásobníka	2019	2020	2021	2022	2023
nedostatok plynu - ťažba	1,5	1,6	1,5	1,3	1,6
prebytok plynu - vtláčanie	1,3	1,9	1,2	1,5	1,0

Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP - distribúcia, a. s.

Vývoj počtu odberných miest a množstva distribuovaného plynu SPP - distribúcia, a. s.

	2019	2020	2021	2022	2023
Počet odberných miest	1 522 710	1 526 582	1 529 429	1 528 834	1 523 009
Množstvo distribuovaného plynu v m ³	4 841 280 704	5 003 958 741	5 504 375 139	4 463 629 085	4 179 157 874

Do celkového počtu odberných miest pripojených do distribučných sietí sa zarátavajú aj plniace stanice CNG, ktorých je 18 s množstvom distribuovaného plynu v objeme 8 422 789 m³, čo je približne o 7,5 % menej ako v roku 2022.

Prevádzkovatelia LDS

V sledovanom roku úrad evidoval 38 prevádzkovateľov LDS, ktorí distribuovali plyn v 62 lokálnych distribučných sieťach (areály veľkých podnikov, priemyselné parky, obchodné centrá, obytné súbory) v celkovom objeme 723 570 370 m³.

Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu

Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu v roku 2023 nepodliehal cenovej regulácii. Na prístup do zásobníka sa uplatňuje dohodnutý prístup účastníkov trhu s plynom. Dohodnutý prístup účastníkov trhu s plynom do zásobníka môže úrad zmeniť na regulovaný prístup v súlade s príslušnou primárnou energetickou legislatívou. Úrad nereguluje cenu za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu, ale vytvára regulačný rámec v rámci vecnej regulácie. Prevádzkovateľ zásobníka je povinný dodržiavať úradom vytvorené pravidlá trhu a tiež poskytovať údaje o jeho činnosti úradu či už na pravidelnej báze alebo na vyžiadanie. Úrad schvaľuje prevádzkový poriadok prevádzkovateľa zásobníka ako aj posudzuje technické podmienky prístupu a pripojenia k zásobníku. Okrem toho úrad v rámci svojich kompetencií sleduje stav a zmeny stavu zásob plynu uskladneného v zásobníku plynu u oboch prevádzkovateľov zásobníkov a prostredníctvom zverejnených prepojení na webovom sídle

úradu sprostredkúva informácie o agregovaných údajov nepretržite zverejňovaných na dennej báze na webových sídlach prevádzkovateľov zásobníkov.

Zásobníky v SR sa využívajú predovšetkým na sezónne uskladnenie zemného plynu. Zásobníky ako súčasť plynárenskej infraštruktúry predstavujú dôležitý nástroj, ktorý zvyšuje energetickú bezpečnosť SR. Na území SR podzemné zásobníky prevádzkuje spoločnosť NAFTA a. s. a spoločnosť POZAGAS a. s. Investície do zásobníkov spoločnosti NAFTA a.s. boli v roku 2023 na úrovni 9,6 mil. eur a prevádzkovateľ zásobníka POZAGAS a.s. v roku 2023 investoval 0,49 mil. eur.

Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Technický pracovný objem					Technický vŕačný výkon					Technický ŕažobný výkon				
	(v mil.m ³ /rok)					(v mil.m ³ /deň)					(v mil.m ³ /deň)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
NAFTA a.s.	3 357	3 357	2 999	3 008	2 708	31,87	31,87	31,87	31,87	31,87	39,51	39,51	39,51	39,51	39,51
POZAGAS a.s.	655	655	655	655	658	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85	6,85
Spolu	4 012	4 012	3 654	3 663	3 366	38,72	38,72	38,72	38,72	38,72	46,36	46,36	46,36	46,36	46,36

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA a. s.

Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Slovensko	47,99%
Veľká Británia	28,14%
Nemecko	7,56%
Česko	6,63%
Švajčiarsko	6,16%
Rakúsko	1,87%
Francúzsko	1,65%
Spolu	100,00%

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka NAFTA a. s. uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 173 zmlúv, z toho jednu zmluvu s prerušiteľnou uskladňovacou kapacitou a 172 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou. Počet prijatých žiadostí bol 256, z toho 73 žiadostí bolo zamietnutých z dôvodu alokácie uskladňovacej kapacity ostatným záujemcom v zmysle platnej legislatívy.

Užívatelia zásobníka (krajina pôvodu)	podiel
Francúzsko	27,85%
Veľká Británia	20,97%
Švajčiarsko	18,66%
Slovensko	14,04%
Česko	12,84%
Nemecko	4,44%
Taliansko	1,20%
Spolu	100,00%

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka POZAGAS a. s. prijal 324 žiadostí o prístup do zásobníka a uzatvoril s užívateľmi zásobníkov 72 zmlúv s pevnou uskladňovacou kapacitou a žiadne zmluvy s prerušiteľnou uskladňovacou kapacitou. Ostatné žiadosti boli zamietnuté z dôvodu ponúknuť lepšej ceny iným uchádzačom o uskladňovanie plynu a z dôvodu nedosiahnutia minimálnej ceny.

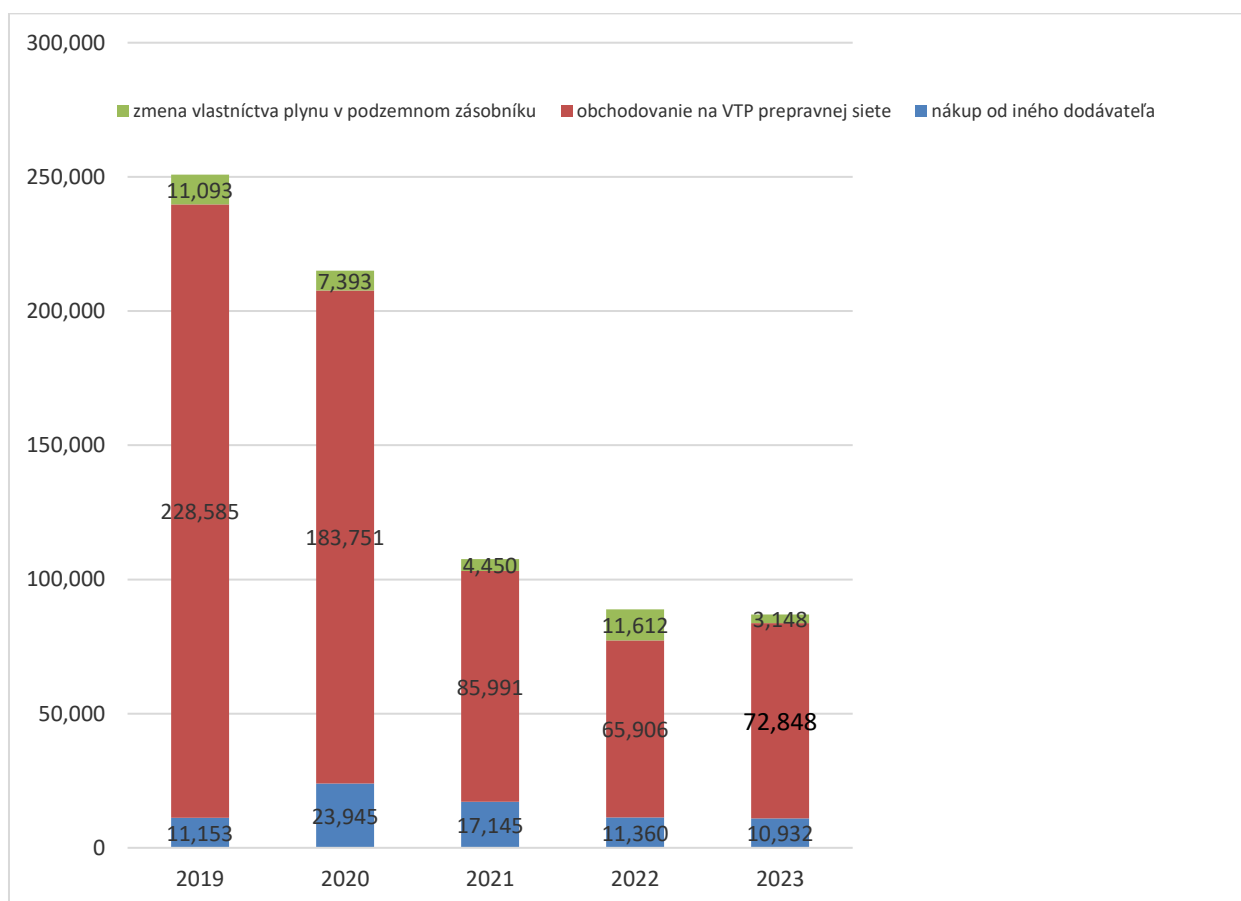
Veľkoobchodný trh s plynom

Prostredníctvom veľkoobchodného trhu dodávatelia plynu realizujú nákup plynu pre zabezpečenie dodávok plynu odberateľom na základe dlhodobých kontraktov aj na komoditných burzách.

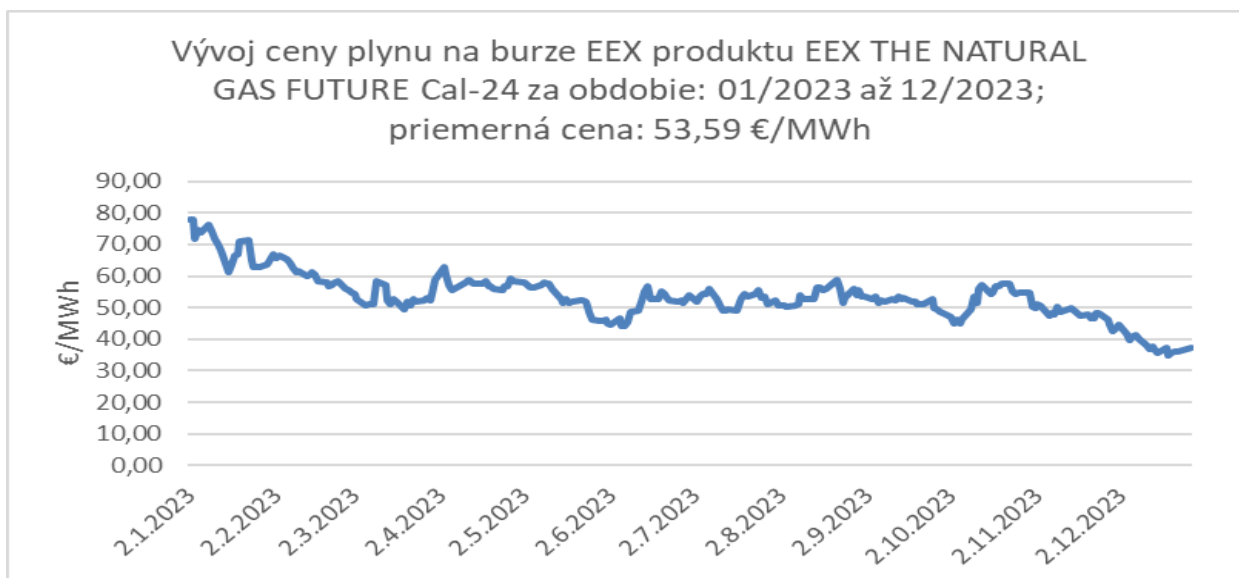
Úrad sleduje veľkoobchodný trh s plynom na dennej báze, zaznamenáva údaje o cenách plynu na dvoch obchodných uzloch a viacerých produktoch mesačných a ročných „futures“, t.j. cien plynu s fyzickou dodávkou až v budúcom období. Úrad v tejto súvislosti uvedené ceny plynu vyhodnocuje, pre interné účely vytvára predikcie ďalšieho vývoja ale aj pravidelne zverejňuje vývoj veľkoobchodných cien plynu.

Dodávatelia plynu pre zabezpečenie dodávky plynu do odberných miest svojich zazmluvnených odberateľov plynu nakupovali plyn aj od obchodníkov - iných dodávateľov plynu (v roku 2023 v objeme 10 932 GWh, čo je o cca 4 % menej ako v roku 2022). Ďalšia možnosť nákupu plynu je aj obchodovanie na virtuálnom obchodnom bode prepravnej siete (VTP) - v roku 2023 v objeme 72 848 GWh, čo je o cca 10 % viac ako v roku 2022. Nákup plynu je taktiež možný aj obchodovaním, resp. zmenou vlastníctva k uskladnenému plynu v zásobníkoch, kde plyn zmenil vlastníka v celkovom objeme 3 148 GWh.

Vývoj niektorých veľkoobchodných plynárenských ukazovateľov (v GWh)

Rovnako ako pri trhových cenách elektriny tak aj pri vývoji trhovej ceny plynu, ktorý je rozhodujúci pre výpočet ceny za dodávku plynu pre zraniteľných odberateľov, bol zaznamenaný pokles počas celého roku 2023. Priemerná cena produktu EEX THE NATURAL GAS FUTURES Cal-t sa v roku 2023 v porovnaní s rokom 2022 znížila približne o 55 %.

Úrad v roku 2023 zverejňoval vývoj cien plynu na komoditných burzách, a tým poskytoval pre odberateľov lepšiu orientáciu v cenách komodít uvedením aktuálnych cien na trhoch v mesačných intervaloch. Odberateľ plynu má tak možnosť ľahšie sa orientovať v ponuke dodávateľov plynu a posudzovať cenové ponuky.

Maloobchodný trh s plynom

Úrad sleduje maloobchodný trh s plynom, mieru otvorenosti trhu s plynom a úroveň transparentnosti trhu s plynom, vyhodnocuje dosiahnutú úroveň hospodárskej súťaže na trhu s plynom a predpoklady na mimoriadnu reguláciu a vypracúva odporúčania na zlepšenie súťažných podmienok na trhu s plynom.

Okrem vykonávacích právnych predpisov týkajúcich sa cenovej regulácie, úrad v súlade so zákonom č. 250/2012 Z.z. vypracoval vyhlášku č. 208/2023 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete a prevádzkovateľa zásobníka a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa siete (pravidlá trhu). Vyhláška ustanovuje najmä podrobnosti k právam a povinnostiam účastníkov trhu s plynom a ich vzájomným vzťahom, spresňuje podmienky pre fungovanie liberalizovaného trhu s plynom v SR v regulovanom aj neregulovanom prostredí. Primárnym dôvodom na vypracovanie tejto vyhlášky je zohľadnenie zmien, ktoré vyplynuli z novelizácie zákona č. 250/2012 Z. z. a zákona č. 251/2012 Z. z., ktoré nadobudli účinnosť 1. októbra 2022. Vyhláška sčasti nahradila vyhlášku Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 24/2013 Z. z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom v znení neskorších predpisov.

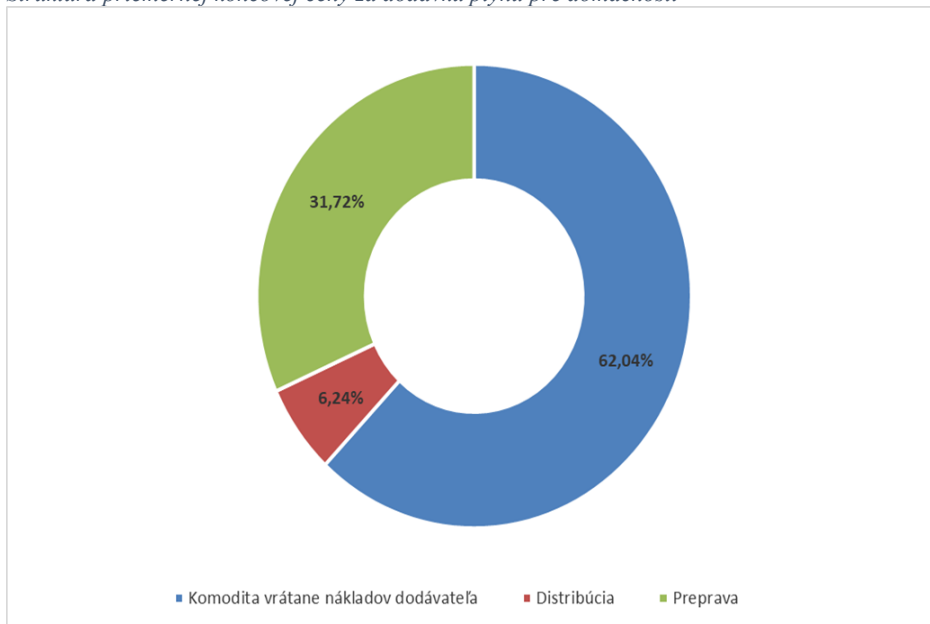
Dodávka plynu zraniteľným odberateľom

Na 6. regulačné obdobie, ktoré sa začalo 01. 01. 2023 úrad vydával nové cenové rozhodnutia v oblasti dodávky plynu zraniteľným odberateľom plynu, nakoľko pôvodné cenové rozhodnutia stratili svoju platnosť s ukončeným 5. regulačným obdobím. Úrad v decembri 2022 vydal vyhlášku č. 450/2022 Z.z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia dodávky plynu, podľa tohto právneho predpisu sa postupovalo pri vykonávaní cenovej regulácie dodávky plynu pre zraniteľných odberateľov plynu na rok 2023. Vo vyhláške boli zohľadnené novely primárnej regulácie z roku 2022, ktoré reagovali na energetickú krízu ale aj poznatky a skúsenosti získané z vykonávania cenovej regulácie dodávky plynu počas predchádzajúceho regulačného obdobia. Vo vyhláške úrad upravil aj niektoré ekonomické parametre výpočtu maximálnych cien za dodávku plynu s cieľom zmierniť neúmerný nárast veľkoobchodných cien plynu v tomto období ale najdôležitejším parametrom vstupujúcim do výpočtu ceny bola referenčná cena plynu na komoditnej burze EEX, konkrétne produktu EEX THE NATURAL GAS FUTURES Cal-t, ktorej priemerná hodnota za stanovené referenčné obdobie zásadným spôsobom ovplyvňuje výpočet maximálnej ceny za dodávku plynu. Napriek tomu, že referenčná cena plynu v roku 2023 oproti roku 2022 postupne klesala, do výpočtu maximálnych cien za dodávku plynu pre rok 2023 vstupovala ešte vysoká cena plynu počas vrcholiacej energetickej krízy za obdobie od 01. 10. 2021 do 30. 09. 2022, kde priemerná cena za uvedené obdobie bola až na úrovni viac ako 93 €/MWh. V porovnaní s priemerom denných cien plynu za obdobie od 01. 10. 2020 do 30. 09. 2021, ktorá bola vo výške 21, 56 €/MWh sa jednalo o nárast burzovej ceny plynu o 334 %, čo malo za následok enormný nárast maximálnych regulovaných cien za dodávku plynu zraniteľným odberateľom plynu v domácnosti na rok 2023.

Vývoj maximálnych cien za dodávku plynu pre domácnosti bez DPH, vrátane sieťových poplatkov, podľa priemerných spotrieb v jednotlivých tarifných skupinách pre zraniteľných odberateľov plynu v domácnosti. (V roku 2023 sa sadzba uvádza podľa regulačného rámca, ako aj po aplikácii štátnych opatrení vo všeobecnom hospodárskom záujme).

Tarify (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)					Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)					
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023 bez VHZ	2023 s VHZ
1 (do 2 138 kWh)	2,78	2,78	2,78	2,88	3,55	0,0453	0,0453	0,0436	0,0534	0,1412	0,0641
2 (nad 2 138 do 18 173 kWh)	5,76	5,76	5,76	5,86	6,97	0,0333	0,0333	0,0300	0,0373	0,1208	0,0433
3 (nad 18 173 do 42 760 kWh)	8,64	8,64	8,64	8,74	10,29	0,0332	0,0332	0,0297	0,0364	0,1195	0,0422
4 (nad 42 760 do 69 485 kWh)	13,36	13,36	13,36	13,46	15,71	0,0320	0,0320	0,0280	0,0346	0,1176	0,0401
5 (nad 69 485 do 85 000 kWh)	42,45	42,45	42,45	42,55	49,17	0,0420	0,0420	0,0387	0,0424	0,1229	0,0492
6 (nad 85 000 do 100 000 kWh)	51,78	51,78	51,78	51,88	59,90	0,0419	0,0419	0,0386	0,0422	0,1227	0,0490

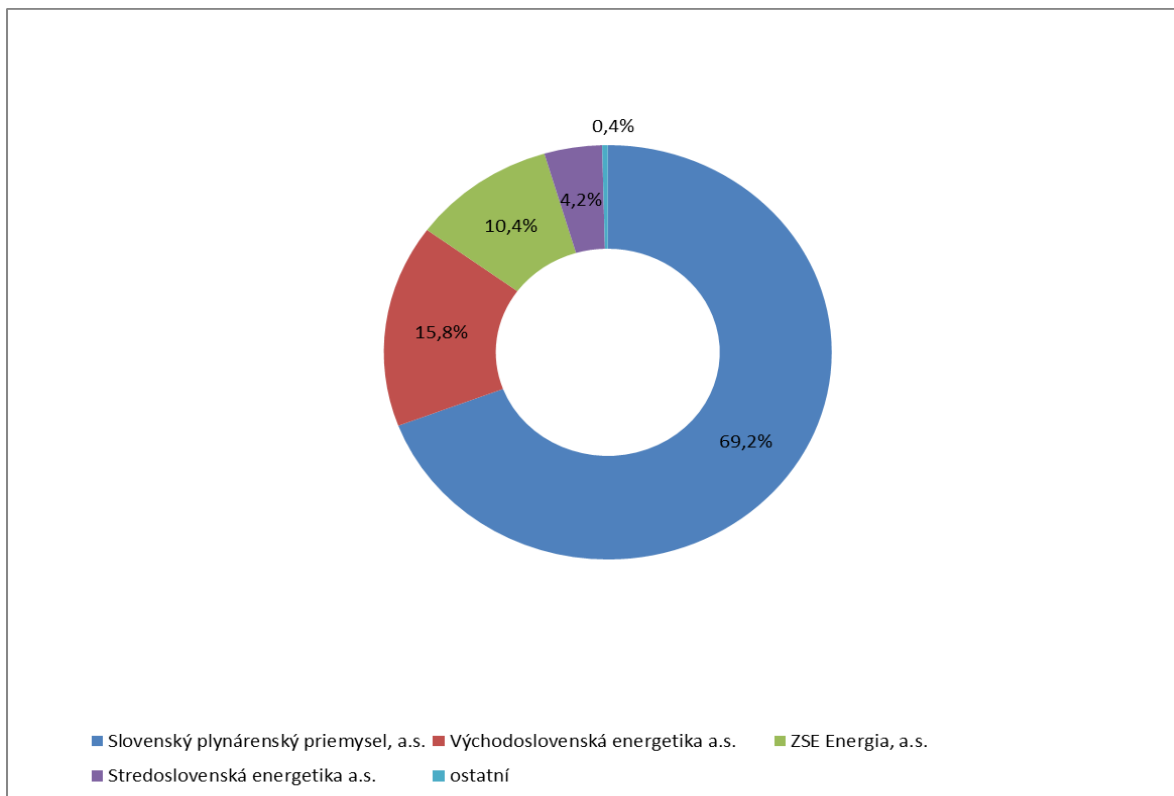
Štruktúra priemernej koncovej ceny za dodávku plynu pre domácnosti

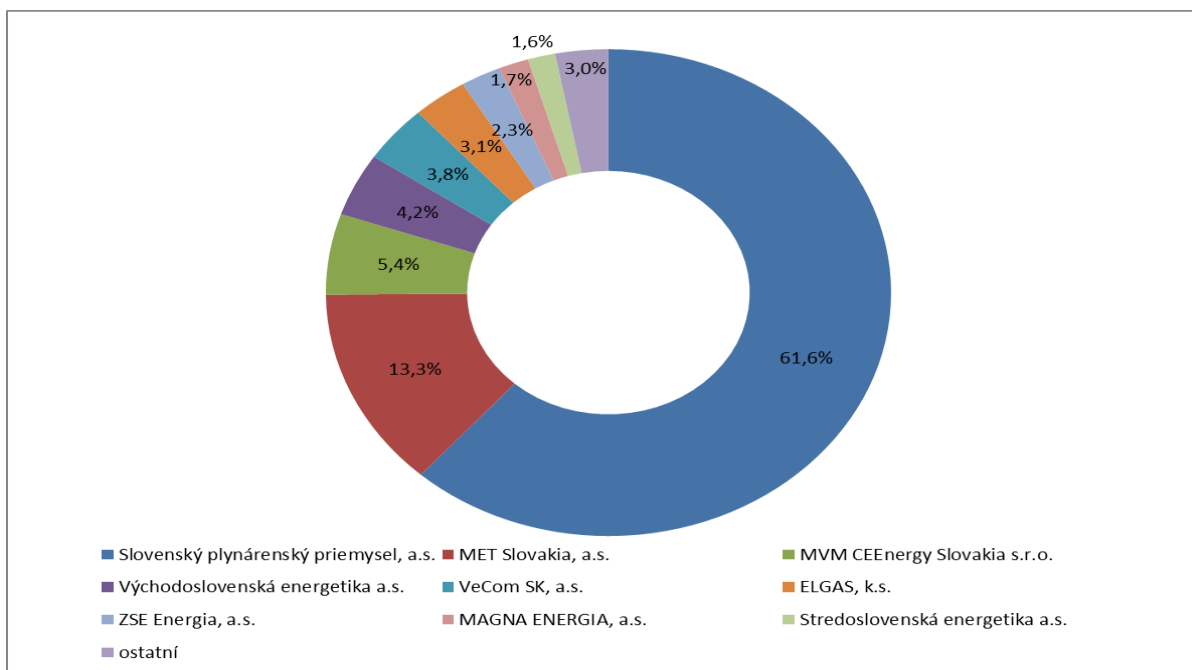
Úrad na svojom webovom sídle ponúka možnosť jednoduchým spôsobom porovnať ponuky rôznych dodávateľov, a to prostredníctvom cenovej kalkulačky. Cenová kalkulačka slúži pre prepočet výhodnosti dodávky plynu pre zraniteľných odberateľov v domácnosti. Úrad ju príbežne aktualizuje v súlade vydávanými cenovými rozhodnutiami s cenami za dodávku plynu zraniteľným odberateľom plynu pre jednotlivých dodávateľov plynu. Ďalším dôležitým nástrojom pre odberateľov plynu v domácnosti, ktorý napomáha odberateľom orientovať sa pri výbere svojho potenciálneho dodávateľa plynu, je aj pravidelné zverejňovanie aktualizovaného zoznamu dodávateľov plynu poskytujúcich univerzálnu službu, ktorí aktívne pôsobia na trhu s plynom.

Trhové podiely dodávateľov plynu v rôznych segmentoch trhu s plynom v SR

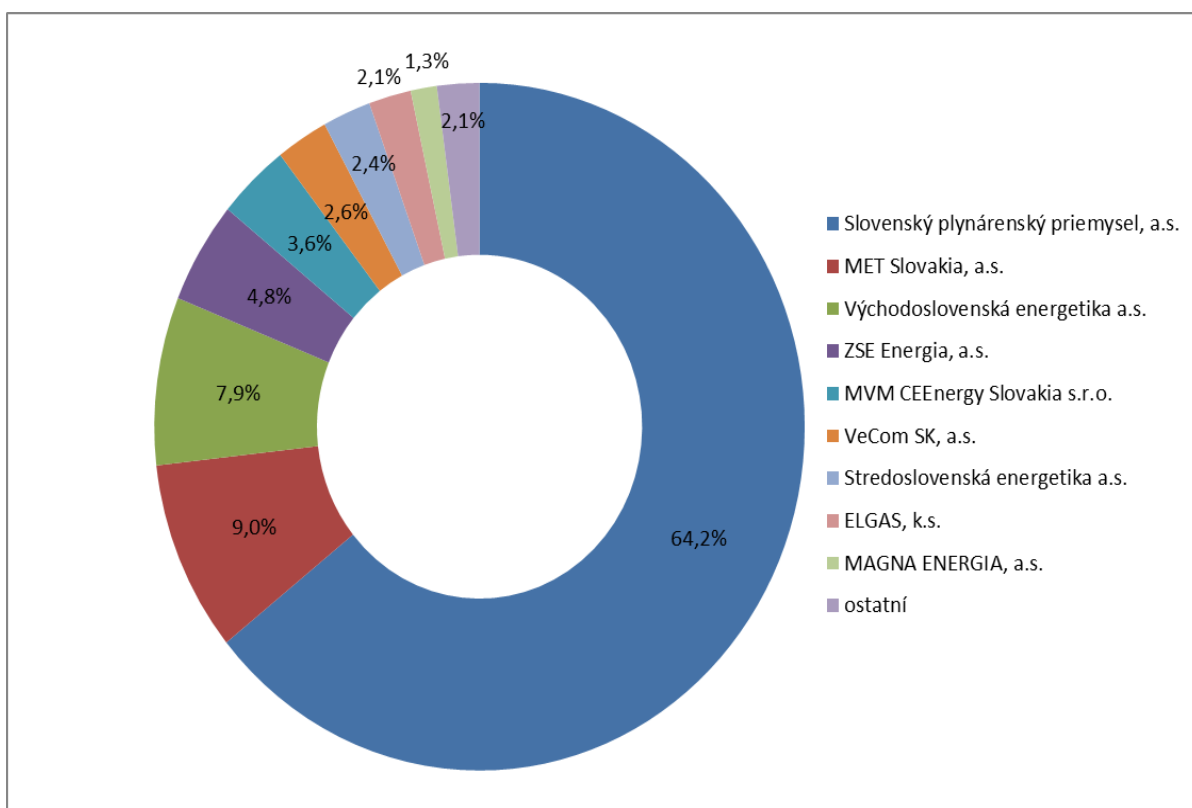
Dodávatelia plynu odberateľom plynu v domácnosti a ich trhové podiely

Dodávatelia plynu priemyselným odberateľom okrem dodávky malým podnikom

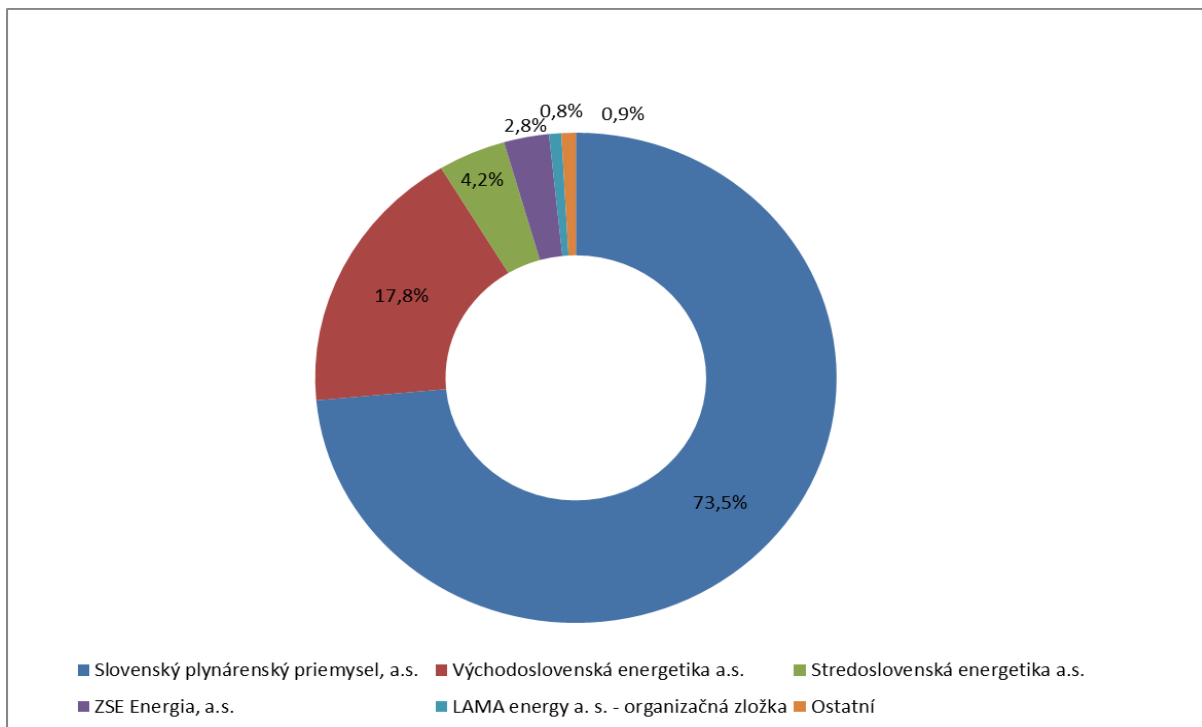
Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu všetkým kategóriám odberateľov

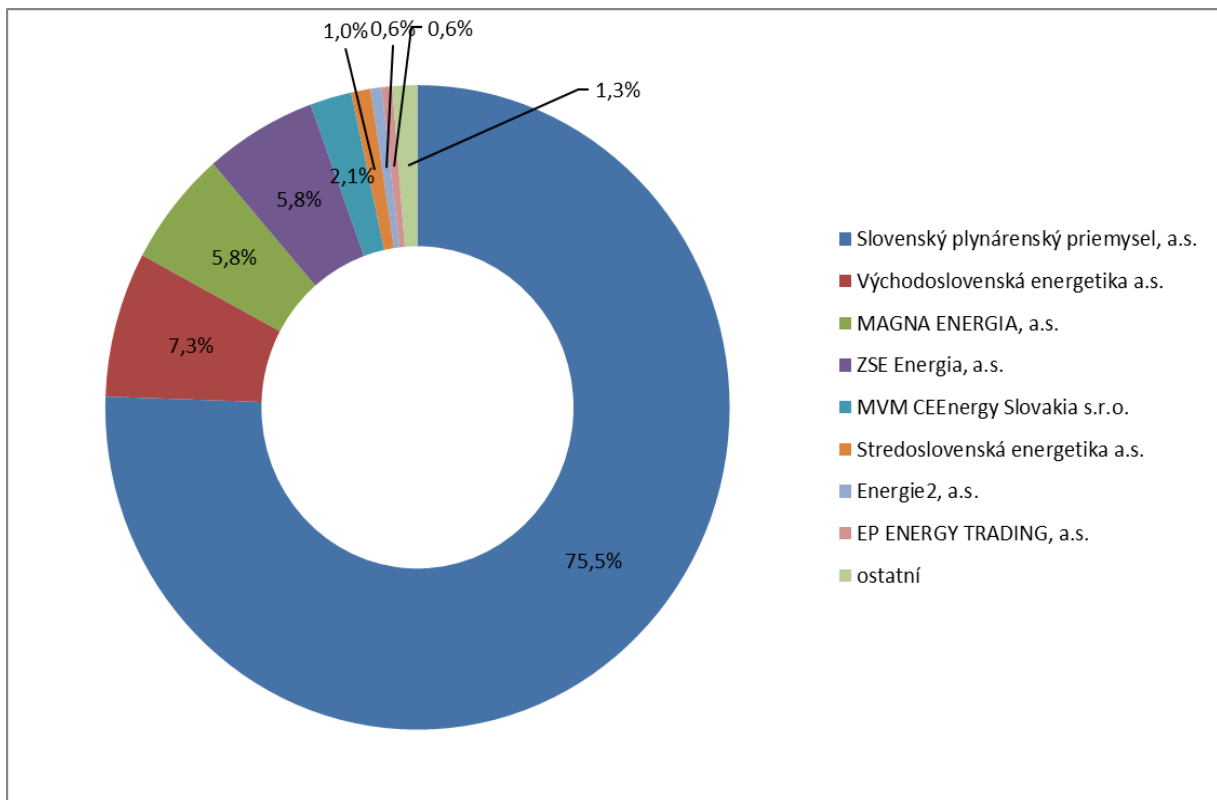
Nárok na úradom regulované ceny za dodávku plynu majú zraniteľní odberatelia plynu definovaní v zákone č. 250/2012 Z.z. a zákone č. 251/2012 Z.z. K zraniteľným odberateľom plynu patria okrem odberateľov plynu v domácnosti aj tzv. malé podniky (odberatelia plynu mimo domácnosti s ročnou spotrebou plynu najviac 100 000 kWh za predchádzajúci rok) podľa

§ 2 písm. k) 4. bodu zákona č. 250/2012 Z.z. Ďalej sú to zraniteľní odberatelia plynu podľa § 2 písm. k) 6. a 7. bodu zákona č. 250/2012 Z.z. ako sú zariadenia sociálnych služieb, zariadenia sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately, vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome odoberajúcich plyn na výrobu tepla a ohrev teplej úžitkovej vody pre domácnosti, zákonne zastúpených fyzickou osobou alebo právnickou osobou vykonávajúcou správu spoločného tepelného zdroja zásobujúceho bytový dom teplom a teplou úžitkovou vodou, a taktiež aj pre odberateľov plynu s využitím plynu na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré sú určené na sociálne bývanie alebo na prevádzku bytového domu s nájomnými bytmi v rámci štátom podporovaného nájomného bývania.

Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu tzv. malým podnikom (zraniteľným odberateľom plynu podľa § 2 písm. k) 4. bodu zákona č. 250/2012) - odberateľom plynu mimo domácnosti so spotrebou plynu za predchádzajúci rok menej ako 100 000 kWh

Trhové podiely dodávateľov plynu pri dodávke plynu zraniteľným odberateľom plynu podľa § 2 písm. k) 6. a 7. bodu zákona č. 250/2012 Z.z.

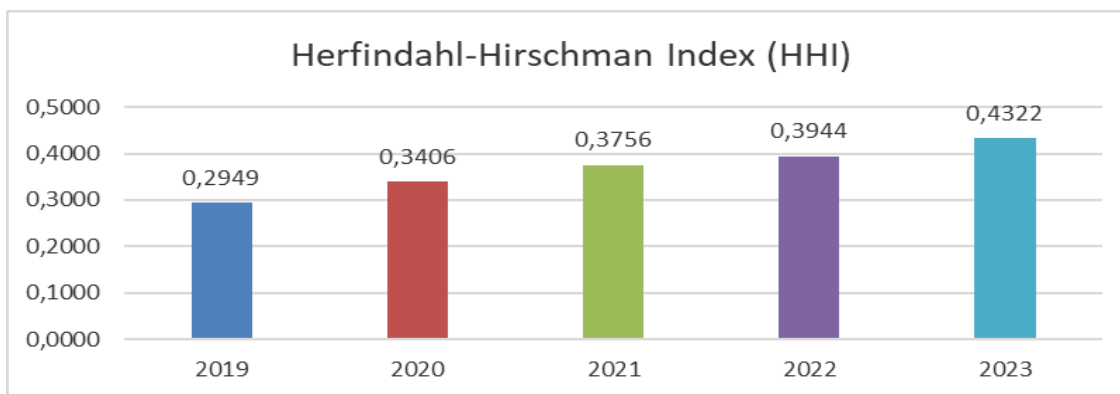
Dodávka poslednej inštancie

Na základe rozhodnutia úradu bol aj v roku 2023 dodávateľom poslednej inštancie dodávateľ plynu Slovenský plynárenský priemysel, a. s. s najväčším trhovým podielom vo všetkých segmentoch trhu s plynom. Úrad v sledovanom roku nevidoval žiadne odberné miesto v režime dodávky poslednej inštancie.

Herfindahl – Hirschman Index (HHI)

Účelom HHI je posúdiť koncentráciu regulovaných subjektov (dodávateľov plynu) v konkurenčnom prostredí. Úrad posudzoval postavenie dodávateľov plynu pôsobiacich na trhu dodávky plynu pre všetky segmenty odberateľov plynu. V zásade platí, že trh je koncentrovaný, ak je HHI viac ako 0,1 a vysoko koncentrovaný je pri hodnote presahujúcej 0,2. HHI pri dodávke plynu všetkým odberateľom plynu v roku 2023 dosiahol hodnotu 0,4322, čo znamená pokračujúcu vysokú úroveň koncentrácie na trhu s plynom.

Vývoj indexu HHI

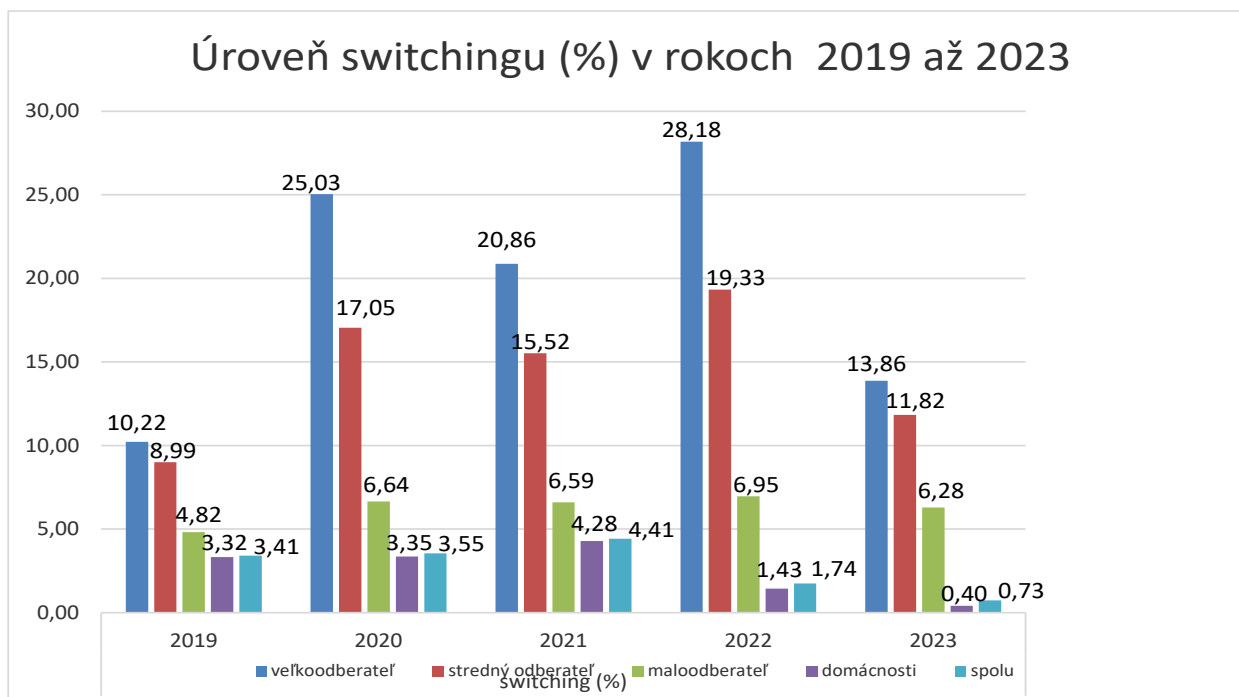
Zmena dodávateľa plynu

Úroveň liberalizácie trhu s plynom sa každoročne vykazuje prostredníctvom percentuálne vyjadreného koeficientu, tzv. switchingu. Ten vyjadruje pomer počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu k celkovému počtu odberných miest na trhu s plynom v SR.

Switching

Kategorie odberných miest odberateľov	počet odberateľov plynu so zmenou dodávateľa plynu					switching (%)				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
veľkoodberateľ	90	179	145	204	94	10,22	25,03	20,86	28,18	13,86
stredný odberateľ	284	478	415	535	321	8,99	17,05	15,52	19,33	11,82
maloodberateľ	3 687	5 093	5 151	5 251	4 843	4,82	6,64	6,59	6,95	6,28
domácnosti	48 000	48 481	67 067	20 738	5 826	3,32	3,35	4,28	1,43	0,40
spolu	52 061	54 231	72 778	26 728	11 084	3,41	3,55	4,41	1,74	0,73

Switching

V medziročnom porovnaní rokov 2023 a 2022 úrad eviduje pokles počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu vo všetkých kategóriách odberateľov plynu. Príčin medziročného poklesu počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu je niekoľko. Najmenšiu vôľu meniť dodávateľa plynu je možné pozorovať u odberateľov plynu v domácnosti, nakoľko na trhu s plynom je približne 600 000 odberateľov plynu v domácnosti, ktorí plyn využívajú len na varenie s priemernou ročnou spotrebou plynu menšou ako 2,1 MWh. Odberatelia s minimálnou spotrebou plynu si zmenou dodávateľa výrazne finančne neprilepšia. Klesajúca úroveň switchingu je spôsobená tiež legislatívnou bariérou pre efektívnu zmenu dodávateľa plynu v zákone č. 251/2012 Z.z., a to len s jedným určeným termínom, kedy môže zraniteľný odberateľ vypovedať zmluvu o dodávke plynu a zmeniť dodávateľa alebo prejsť do neregulovaného segmentu trhu s plynom, čo odberateľov plynu značne obmedzuje.

3. Ochrana spotrebiteľa a alternatívne riešenie sporov

Podnety a sťažnosti

V roku 2023 vo všeobecnosti, rovnako ako v predchádzajúcom roku, pokračoval negatívny dopad nárastu cien za energie na odberateľov, najmä čo sa týka podnikateľských subjektov. Najčastejší dôvod, pre ktorý sa spotrebiteľia rozhodli obrátiť na úrad v sledovanom roku boli, tak ako aj v predchádzajúcom roku, ceny energií, najmä elektriny a plynu, ktoré boli vzhľadom na vývoj trhu aj naďalej nestabilné. Spotrebiteľom nebolo celkom zrejmé, či majú dohodnutú správnu cenu, či spĺňajú podmienky na zaradenie do regulovaného segmentu, prípadne za akých podmienok môžu mať štátom regulovanú cenu komodity.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2022 klesol počet podaných podnetov vybavovaných odborom ochrany spotrebiteľa celkovo na 572 podnetov, teda o 111 podnetov menej, ako za predchádzajúci rok, čo je menej o 16,3 %. Rovnako v sledovanom roku boli úradu doručené niektoré podania (52), ktoré nepatrili do kompetencie úradu a ktoré úrad následne postúpil orgánom príslušným na ich vybavenie.

Počet podnetov vybavovaných odborom ochrany spotrebiteľa

	2019	2020	2021	2022	2023
Počet doručených podnetov	350	353	538	683	572
z toho počet odstúpených podnetov mimo úradu	41	50	48	27	52
z toho počet podnetov ukončených odpoveďou/ stanoviskom	223	222	388	530	477
z toho počet podnetov ukončených inak	86	81	102	126	43

Okrem odboru ochrany spotrebiteľa aj odboru kontroly bolo doručených 21 podnetov fyzických a právnických osôb, pričom 2 z nich zaradil do plánu kontrol, 2 podania boli postúpené na vybavenie na iný orgán štátnej správy a 3 podania boli použité ako podklad pre správne konanie.

Odbor kontroly v centrálnej evidencii úradu doručených sťažností a petícií zaevidoval 1 sťažnosť, ktorej vybavenie nebolo k 31. 12. 2023 ukončené.

Alternatívne riešenie sporov

Úrad je podľa zákona č. 391/2015 Z. z. orgánom alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov, ktoré vyplývajú zo zmlúv o pripojení do distribučnej sústavy, zmlúv o pripojení do distribučnej siete, zmlúv o združenej dodávke elektriny, zmlúv o združenej dodávke plynu, zmlúv o dodávke a odbere tepla, zmlúv o dodávke pitnej vody a zmlúv o odvádzaní odpadovej vody, uzatvorených so subjektom vykonávajúcim regulovanú činnosť podľa § 1 písm. c) zákona č. 250/2012 Z. z. Úrad taktiež v zmysle § 9 ods. 1 písm. o) zákona č. 250/2012 Z. z. vykonáva alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov koncového odberateľa elektriny, koncového odberateľa plynu, odberateľa, ktorý dodané teplo využíva na vlastnú spotrebu, odberateľa vody alebo producenta odpadových vôd, ktorý je spotrebiteľom podľa osobitného predpisu a rozhoduje o uložení sankcie za správne delikty spáchané porušením povinností ustanovených v osobitnom predpise.

V sledovanom roku bolo úradu doručených celkovo 5 návrhov na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov. Z toho 3 návrhy boli podané na základe zákona č. 391/2015 Z. z., kde stranou v spore bola fyzická osoba spotrebiteľ a 2 návrhy boli podané v súlade s § 37 zákona č. 250/2012 Z. z., kde stranou v spore bola právnická osoba - koncový odberateľ.

Z uvedených návrhov bol 1 návrh v súlade s pravidlami alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov odmietnutý z dôvodu neopodstatnenosti podania podľa § 13 ods. 2 písm. c) zákona č. 391/2015 Z. z.

Jeden z podaných návrhov bol odmietnutý odložením z dôvodu, že neboli porušené práva spotrebiteľa v zmysle § 19 zákona č. 391/2015 Z. z.

V 2 prípadoch podaných na základe § 37 zákona č. 250/2012 Z. z. došlo k márnemu uplynutiu lehoty. Oba prípady sa týkali fakturácie a subjekt, voči ktorému návrh smeroval, uzavrel so stranou sporu dohodu mimo alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov, v ktorej čiastočne vyhovel požiadavkám navrhovateľa.

V jednom prípade nedošlo do 31. 12. 2023 k ukončeniu alternatívneho riešenia sporu.

Štatistika alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov

	2019	2020	2021	2022	2023
Prijaté návrhy	18	9	4	13	5
z toho					
- odmietnuté *	3	5	1	2	1
- dohoda v prospech spotrebiteľa *	3	0	1	1	0
- odložené resp. márne uplynutie lehoty *	12	0	2	10	3
- odôvodnené stanovisko *	0	4	0	0	0
- nevybavený návrh na alternatívne riešenie sporu do 31. 12. 2023	0	0	0	0	1
* zákonné dôvody ukončenia alternatívneho riešenia sporu v zmysle § 17 až 20 zákona č. 391/2015 Z. z. a § 37 zákona č. 250/2012 Z. z.					

Najčastejším dôvodom, pre ktorý podávali spotrebiteľia návrhy na alternatívne riešenie spotrebiteľských sporov bola v roku 2023 fakturácia, pričom 80 % navrhovateľov malo pochybnosti o správnosti fakturácie spotreby zo strany regulovaného subjektu. Spotrebiteľia sa domáhali prešetrenia správnosti nameraných údajov o spotrebe, fakturácie spotreby dodávateľom a následnej opravy, resp. zmeny vystavenej faktúry spotreby a 20 % návrhov sa týkalo zmluvných podmienok. Za okolnosti spôsobujúce väčšinu spotrebiteľských sporov riešených alternatívne možno označiť veľké rozdiely medzi regulovanými a neregulovanými cenami, nedostatočnú komunikáciu zo strany regulovaného subjektu, resp. medzi spotrebiteľom a regulovaným subjektom a taktiež nedostatočnú vedomosť a informovanosť spotrebiteľa o jeho právach, ale najmä povinnostiach, vyplývajúcich mu ako odberateľovi zo zákona.

Možno konštatovať, že regulované subjekty, ako aj spotrebiteľia vo všeobecnosti dodržiavajú závery riešenia spotrebiteľských sporov. Úrad nedisponuje informáciami, ktoré by nasvedčovali tomu, že dochádza k nerešpektovaniu záverov alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov, prípadne k ich úmyselnému porušovaniu. K zefektívneniu a skvalitneniu alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov môže prispieť najmä zvyšovanie

informovanosti spotrebiteľov o možnostiach riešenia ich problémov, ako aj nárast skúseností poverených osôb, ktoré sa zaoberajú agendou alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov. Skutočnosťou je, že pri nevôli jednej zo strán uzavrieť dohodu, úrad nemá inú možnosť, ako ukončiť konanie odôvodneným stanoviskom.

Štandardy kvality

Monitorovaním štandardov kvality úrad chráni právo spotrebiteľa, aby tento v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu za cenu, ktorú za energie a vodu platí dostal primeranú kvalitu. Vyhlášky, ktorými sú ustanovené štandardy kvality, si primárne kládli za cieľ chrániť spotrebiteľa v podmienkach dominantného postavenia regulovaného subjektu podnikajúceho v niektorom zo sieťových odvetví. Kompenzačné platby majú v regulácii kvality podpornú funkciu, ktorá má za cieľ motivovať regulované subjekty k zvyšovaniu úrovne dodržiavania štandardov kvality a k investíciám, ktoré zabezpečia rast bezpečnosti, stability a rozvoja infraštruktúry regulovaných subjektov.

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v elektroenergetike

Elektroenergetika	Prenos elektriny	Distribúcia elektriny	Dodávka elektriny
Počet predložených vyhodnotení	1	131	153
Počet zaznamenaných udalostí	2	7 941 581	2 237 017
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	14 936	471
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,00%	0,19%	0,02%

Počet doručených vyhodnotení a zaznamenaných udalostí v plynárenstve

Plynárenstvo	Uskladňovanie plynu	Preprava plynu	Distribúcia plynu	Dodávka plynu
Počet predložených vyhodnotení	2	1	40	57
Počet zaznamenaných udalostí	777	168	37 156	960 775
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	1	100	158
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0,00 %	0,01 %	0,27 %	0,02 %

Prehľad o vyplatených kompenzačných platbách

Regulovaná činnosť		Vyplatené kompenzačné platby
Elektroenergetika	Prenos elektriny	0,00 €
	Distribúcia elektriny	248 878,25 €
	Dodávka elektriny	11 142,64 €
	Spolu	260 020,89 €
Plynárenstvo	Uskladňovanie plynu	0,00 €

	Preprava plynu	0,00 €
	Distribúcia plynu	3 780,00 €
	Dodávka plynu	6 811,58 €
	Spolu	10 591,58 €
SPOLU		270 612,47 €

Spolu za rok 2023 bolo odberateľom elektriny a/alebo plynu vyplatených **270 612,47** eur.

4. Medzinárodná spolupráca

Tak ako rok 2022 aj sledovaný rok bol poznamenaný turbulentným vývojom energetiky. Napriek pretrvávajúcim problémom sa podarilo udržať bezpečnosť dodávok energie v krajinách EÚ. Ako reakciu na dosiahnutie vrcholu cien energií v auguste 2022, EK iniciovala diskusie k návrhu, ktorým sa mení koncepcia trhu EÚ s elektrinou. Cieľom reformy malo byť dosiahnutie, aby ceny elektriny boli menej závislé od kolísavých cien fosílnych palív, aby ochránili spotrebiteľov pred prudkými nárastmi cien, urýchlili zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a zlepšili ochranu spotrebiteľa. Ďalej zaviedla reštriktívne opatrenia voči Rusku zahŕňajúce úplný zákaz dovozu čierneho uhlia a zákaz dovozu ropy prepravovanej po mori. EÚ postupne úplne ukončila dovoz ruského čierneho uhlia, znížila svoju závislosť od ruskej ropy približne o 90 % a dovoz ruského plynu klesol od marca 2021 do marca 2023 o 75 %. Situácia na trhu s komoditami sa tak stala nestabilná, ťažko predvídateľná, pričom veľký dôraz sa kladie na riadenie výroby a spotreby. Masívna produkcia elektriny z OZE si vyžaduje investície do flexibility, skladovania energie a povinné úspory energií spôsobujú zmenu riadenia spotreby.

Vzhľadom na pretrvávajúcu tesnú rovnováhu medzi ponukou a dopytom môže mať prerušenie dodávok plynu značný vplyv na ceny plynu a elektriny, čo značne škodí hospodárstvu, znižuje konkurencieschopnosť, trhovú likviditu a negatívne ovplyvňuje celý reťazec. Ochrana spotrebiteľa je jednou z prioritných otázok, ktorej sa v priebehu roka 2023 venovala značná pozornosť.

Význam cezhraničnej spolupráce a solidarity regulátorov najmä v regionálnom kontexte otvára možnosti využitia a zdieľania súboru nástrojov a odborných znalostí na koordinované riešenie cezhraničných a globálnych problémov.

EÚ čeliac energetickej kríze zintenzívnila a urýchlila inštaláciu technológií energie z obnoviteľných zdrojov. Celkovo sa podiel energie z obnoviteľných

zdrojov v energetickom mixe v priebehu rokov 2022 a 2023 výrazne zvýšil a EÚ sa dohodla na urýchlení zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom 42,5 % v energetickom mixe EÚ do roku 2030 a s ambíciou dosiahnuť 45 %.

Rok 2023 bol náročným a mimoriadne aktívnym rokom v prijímaní legislatívnych aktov, usmernení či odporúčaní EÚ s dopadom na národnú činnosť:

- RED III - Smernica (EÚ) 2023/2413, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z OZE,
- EED - 2023/1791- o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955;
- v marci 2023 bol spustený proces revízie dvoch dôležitých právnych aktov: REMIT II a EMD - Usporiadanie trhu s elektrinou - prebiehajúce rokovania k novelizácii balíka;
- prebiehajúce rokovania o balíku pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom;
- Nariadenie Rady (EÚ) 2023/706, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/1369, pokiaľ ide o predĺženie obdobia znižovania dopytu pri opatreniach na zníženie dopytu po plyne a posilnenie podávania správ a monitorovania v súvislosti s ich vykonávaním;
- vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2023/1162 o požiadavkách interoperability a nediskriminačných a transparentných postupoch prístupu k údajom z merania a o spotrebe;
- AFIR: Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1804 o zavádzaní infraštruktúry pre alternatívne palivá;
- Nariadenie Rady (EÚ) 2023/2919 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu (predĺženie doby uplatňovania);
- Nariadenie rady (EÚ) 2023/2920 o mechanizme korekcie trhu na ochranu občanov EÚ a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami (predĺženie doby uplatňovania).

Zástupcovia úradu boli aj v priebehu roka 2023 aktívnymi členmi viacerých tematických pracovných skupín fungujúcich na platformách ACER a CEER. Úrad poskytol súčinnosť pri tvorbe metodík, pripomienkovaní dokumentov, pravidiel pre spoločný trh s elektrinou a plynom, posilňovaní cezhraničnej energetickej infraštruktúry či monitorovania a dohľadu nad veľkoobchodnými trhmi s energiou. Dôležitou aktivitou úradu v súvislosti s budovaním jednotného trhu s elektrinou bolo zapojenie do pracovných skupín zložených zo zástupcov regulátorov (a prevádzkovateľov prenosových sústav) regiónu výpočtu kapacity Core, ktorí intenzívne diskutovali, pripravovali a pripomienkovali návrhy a doladzovali pravidlá

pre prepojenie denných, vnútrodných či dlhodobých trhov s elektrinou a vyrovnávacích trhov.

V oblasti plynárenstva prebiehali diskusie k pripravovanému legislatívnemu balíku pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom. V súlade s povinnosťou plnenia zásobníkov stanovených EK predstavovalo zavedenie neutralizačného nemeckého poplatku negatívny dopad na vývoj tranzitných taríf, pričom problematika sa v priebehu roka riešila na úrovni pracovných skupín. Podzemné zásobníky zemného plynu zaznamenali nárast významu aj z hľadiska bezpečnosti dodávok.

Zahraníčné cesty úradu uskutočnené v priebehu roka 2023 boli realizované s cieľom riešenia odborných úloh, výmeny skúseností, účasti na konferenciách a vyplývali predovšetkým z plnenia si povinností úradu z členstva v medzinárodných organizáciách a príslušných pracovných skupinách (najmä ACER, CEER, ERRA či región Core). Dôležitou súčasťou povinností bolo zabezpečenie implementácie spoločných pravidiel pre jednotný trh s elektrinou a plynom v EÚ, riešila sa otázka energetickej krízy a vysokých cien energií a s tým súvisiaca ochrana spotrebiteľov. V rámci prebiehajúceho projektu TSI (Technical Support Instrument) sa uskutočnili workshopy s partnerskými regulačnými úradmi (Španielsko a Maďarsko), s cieľom zdieľať výmenu skúseností v oblasti transpozície smernice (EÚ) 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou do vnútroštátnej legislatívy.

REMIT

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (REMIT) stanovuje pravidlá pre účastníkov trhu aktívnych na veľkoobchodnom trhu s elektrinou a plynom. Cieľom nariadenia je prehlásenie dôvery v integritu pri obchodovaní na veľkoobchodných trhoch v EÚ, pričom tento európsky právny predpis zakazuje zneužívanie dôverných informácií v obchodnom styku a manipuláciu s trhom vrátane pokusu oň. V priebehu roka 2023 prebiehala komplexná novelizácia tohto nariadenia, ktorej cieľom je upraviť legislatívny rámec tak, aby bol schopný adekvátne reagovať na nové výzvy na trhu, riešiť prípady manipulácie na trhu s medzištátnymi dôsledkami a využívania algoritmickeho obchodovania s energiou. Odbor medzinárodnej spolupráce bol aktívne zapojený do príslušných pripomienkových konaní.

Úrad vykonáva na základe zákona č. 250/2012 Z. z. s účinnosťou od 01.09.2012 registráciu účastníkov veľkoobchodného trhu, skúma podozrivé prípady zneužitia trhu a má právomoc

udeľovať sankcie v prípade porušenia nariadenia. Na európskej a cezhraničnej úrovni koordinuje monitorovanie trhov a spoluprácu medzi národnými regulátormi ACER. V úzkej súčinnosti s ACER, ktorý z údajov o transakciách identifikuje podozrivé prípady, úrad bližšie skúma obdržané upozornenia na pravidelnej báze. Ďalšími prostriedkami (okrem vlastného monitoringu regulačného orgánu), ktorými sa dostávajú potenciálne prípady porušenia REMIT na prešetrenie regulátorom, sú hlásenia energetických búrz, či iných obchodných a brokerských platforiem (tzv. PPAT), či anonymné podania iných účastníkov trhu. Tejto činnosti sa úrad venoval aj v priebehu roka 2023.

V súlade s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 REMIT, sú účastníci trhu povinní zaregistrovať sa v národnom registri účastníkov trhu a oznamovať údaje o veľkoobchodných transakciách cez poverené osoby, ktorými sú tzv. registrované oznamovacie mechanizmy (RRM) certifikované ACER.

Úrad k 31.12.2023 evidoval 175 zaregistrovaných účastníkov trhu pôsobiacich na slovenskom veľkoobchodnom trhu s energiou. Väčšina účastníkov trhu oznamovala ACER údaje o transakciách prostredníctvom slovenských RRM, ktorými sú spoločnosti OKTE, a.s., a Solien, s. r. o.

Twiningové projekty

Úrad v sledovanom roku spoločne s partnerskými inštitúciami z Talianska a Grécka pokračoval v twinningovom projekte EÚ, zameranom na poskytnutie odbornej pomoci a budovanie kapacít dvom orgánom štátnej správy Palestíny: PENRA (Palestínsky úrad pre energetiku a prírodné zdroje) a PERC (Palestínska regulačná rada pre elektrickú energiu).

Úrad zároveň v roku 2023 začal participáciu na twinningovom projekte pre Malawijský regulačný úrad (MERA). Dvojčlenné konzorcium poskytovateľov vedie talianska agentúra Gestore dei Servizi Energetici GSE SpA a úrad vystupuje v tomto projekte ako junior partner.